Масса а мехкашкара пролетареш, цхьаьнакхета!

ЕРА, 9 январь 1969 шу
№ 4 (4841).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхенаьчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДУЬЙНА АРАДУЬЙЛУ

100 шу

ЛЕНИНСКИ къахьегама вахта

ПРОИЗВОДСТВО ДIАХО ДЕГIАЙОАЛАЕРГЬЯ

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРА СИЙНА СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОНА КЪАХЬЕГАМХОША ТIАЙИЦА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXIII съезда решенеш вахаре иньъе а ихуьйш, Старопромысловски районе къахьегамхоша нерде толамаш даьхад промышленностъ дегIайогIачеи культурни - бытовой гIишлош хьалъечеи. Пятилетка ихоалагIча шере план хенал хьалха, 26 декабре, кхиъта аьлча 5 ди хенал хьалха кхочушьъьй. Промышленни продукце бераш 1967 шере хиннячул 47 процент лакхбенай. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца продуци 1,5 миллион сома мехьа я. Къахьегама совдале 39 процент лакхъеннай. Арахецача продукцига дIабода мах лахбарах пятилетна фонда [illegible] 1,5 миллион сом.

Дикиа новкъестал даьй шоаш шефан деча колхозаштан совхозаштан. Ялат чуэцича бола бен хиннай 50 автомашина, цар дIа-кхе биъба мухь 19 эзар тонн я. 7,5 эзар сага-дийнахьа бен баьй.

БIаьнча шере социалистически яхье хьалхакхеттиг пхаьлы «Старгрознефть» НПУ мехкадьттахоша, иштта «Электроприбор» коллективе, трубно-инструментальни база, газови № 2, № 4 цехий коллективаша.

Пхе шере план хенал хьалха кхочушдарах В. И. Ленин вань 100 шу дузачу дени сийленш накъьдахари Старопромысловски районе къахьегамхоша шерра социалистически яхь йоаллаьй. Кхеттара терхам тIебахийтаб цар Iилмо-технически прогресс ярь, производства ерригга резерваш ваьргIьхера, арахеца изделени дикагIен дукхагIа яьергIйоалаш хийлтара, дIахо дукхагIа продукци арахецара, деррига технико-экономически хьесапаш тардара. Цу даьйъе тIайийца 1969—70 шераша дIахоле социалистически декхараш:

1969 шере промышленни продукци арахецарен цунна реализаци ярен план 27 декабре кхочушьъе, хIаьта 1970 шере план — 26 декабре. 1969 шера планал совгIа 1,2 миллион сома мехьа продукци арахеца, хIаьта 1970 шера планал совгIа 1,6 миллион сома мехьа продукци арахеца, цу даьйъе:

1969 шере: 15 эзар тонн мехкадьтта дакха, 6 миллион кубически метр газ лакха, 190 эзар сома мехьа машинашни приборашни хье, 300 метр буруь теха;

1970 шере: 15 эзар тонн мехкадьттен 5 миллион кубически метр газа лакха, 200 эзар сома мехьа машинашни прибераши хье, 500 метр буруь теха.

ДIадахача шере хиннячул 30 процент дукхагIа промышленни продукци арахецаргья 1969 шере, хIаьта 1970 шера укх шерачул 20 процент дукхагIа арахецаргья промышленни продукци.

Iилманан техникани кхиаргIахьмараш производствана [illegible], къахьегам [illegible] тIе [illegible] 1969 шере 25 процент [illegible] къахьегама [illegible] 1968 шере хиннячул, хIаьта 1970 шере 20 процент лакхдургья ю 1969 шере хиннячул.

Экономически болхи [illegible] расчети [illegible] а [illegible] пятилетна укх [illegible] шере планах лаьрхIачул совгIа [illegible] 1 миллион сом пайда бергба. Цу [illegible] арахецача продукцига дIабода мах планах лаьрхIачул совгIа 1 процент лахдургба. 250 тонн металл, 2,5 миллион киловатт-сахьат, 350 тонн [illegible], деррига а 450 эзар сома мехьа продукци [illegible].

1969—70 шерашка [illegible] производствана [illegible] 630 эзар сома совгIагIа [illegible] пайда бергба.

[illegible] тIа [illegible] план хенал хьалха кхочушьъе, [illegible] совгIа [illegible] 420 эзар [illegible] мехьа [illegible]. 1970 шере [illegible] тIа [illegible] 84 меттиг [illegible], хIаьта [illegible] 24 [illegible] меттиг [illegible].

ДIахо район [illegible] [illegible]. [illegible] автоматически телефонни станци, [illegible]. Старопромысловски [illegible].

Района промышленни предприятий, [illegible], гIишлон организаций [illegible] тIайийцад [illegible] а [illegible] къахьегамхоша [illegible] ду, иштта [illegible] В. И. Ленин ваь 100 шу дузача [illegible] производство культура [illegible] де [illegible]. Къахьегамхой [illegible].

Уж дешахий социалистически декхараш тIа [illegible], [illegible] тIехьех [illegible] Грозненски [illegible] района къахьегамхой. Партен [illegible] [illegible] къахьегамгарш [illegible].

Старопромысловски района партийни-бахаман активе собранено предприятий коллективой юкъарча собраненга дийца а дийца тIайийцаз уж декхараш.

Пхе шера план хенал хьалха кхочушьъйра А. Шерипова цIерагIа Грозненски нефтемасло-завода установкай коллективаша, юкъе йоржаха [illegible] хьалха латт № 40-1 установка коллектива. Пятилетка кхоалагIча шера план хийла бутт хьалха кхочушъ а ь хIана февраль бетта котах къахьегаш ба цу установка технологаш. Планагla лаьрхIачул совгIа кхочь растворитель 7 процент я. Арахецача продукце дикал лаиха а йолаш къаьстта дика толамаш дахарна белгаль [illegible] а йоаккаглоа оператор Косоланова Владимир мерте латта сиеня.

Сурта тIа: вошкаглоала оператор В. Косоланов шоаш даьхача толамех лела дувцаш ва технологашта.

[illegible] сурт.

ДIАДУВ ФУ КИЙЧА ХИЛИЙТА ДЕЗА

Колхозашкарен совхозашкарен фу дика лий- лежар, Республиканский контрольно - семенной лаборатори. Ер да хьежаьул тIехьагIа гучадаьнар. БIаьстан юхье дувча клатийн клата бобоен культурайи еррал фу кийча дар керда, цу хьатIахкоачча хана (чутассара кладица процентам доерхIаш кийсачей):

Районни производстенни управлений	Кондиционни фу	Процент 1-ча классера дар
Сунженски	105	25
Грозненски	100	16
Наурски	85	35
«Минеральный» совхоз	30	79
«Скотоотгонна» трестан боахамаш	77	—
МалгIабика	61	26
Урус-Мартана	[illegible]	47
Ножай-Юрта	56	41
Шела	63	39
«Грозненски» совхоз	56	30
Шелковской	34	12
Ачхой-Мартана	20	—
«Консерватреста» совхозаш	27	—
Гудермесски	14	16
Ножай-Юрта	[illegible]	0,7
Республике юкъара	[illegible]	[illegible]

Цу цифрашка хьажийча гучадаьлча бе лаьтта [illegible] 1969 шера хьуекъьеча йоакхо ишшта ю хара. Хоалаьта оалаш йичад, хурбола хьуекъьам — фуй оьшаргда!

Ерригга культурайн кхоалагIча классах дола рабочиралашка дIадувча стандарт тIе кхочадаь категорийн дикагIай райрхунийи дIаьнарчIа сорта фу тоссаш шера дIадугаш, — иштта яздаьа 1969—1970 шера социалистически декхараш тIе. Иштта лаьрхIаьд ерригача колхозашеи совхозашеи, цхьабакъда, дас ша бесса йоакхо кассайтаьа я ва кух.

Результатеш дикагIа я колхози Сунжа къахьегамхой: дIадацача шера тIехьайча цар яIиргIа яьбаршка тоссад 29 процент кондиционни фу. ХIанца районера бIаьстан юхье ювча культурай деррига фу кондиционни да. Цхьабакъда, сун жентаи чунах кхоачамбаь Iийлабаь. ДIахо я болх фу нар ва деррига а шоаш дош дашача тайбара, дIадувча стандарте цхьоалагIча классага кхочалар дутьа.

Цхьабакъда, Ачхой-Мартана районе боахамашка цу юкъа ма дарре ваьча хьинаха хIама хунадала. Масала, «Овощевод» яхача совхозе дерригга 600 центнер фу техачул тIехьагIа кондиционни доацаш хилар. [illegible] — [illegible] тIадаргдолаш хилар бальэн долаш.

ОалагIа дола ханаш дола [illegible] Надтеречни района [illegible] «Брагунский» совхозе 1030 центнерах 50 процент нийа кондиционни лаьрхIалаш. «Гвардейский» совхозе 1080 центнерах 650 центнер бIеха хиннаь.

[illegible] сахагIа дIа а даьла, фу лакхагIа йолча дIадувча кондицига кхочадар — колхозийн совхозийн къахьегамхой декхар.

ХЬАЛХАРА ТОПАМ

ДIадахача шера даьха толамаш кхы а лаьхдаш къайлер укх шера Грозненски химически комбинате дукхагIча цехий коллективаша. Хьалха даттачарех я фонал дош даьа цехий коллективаша, хьахьа беута хьалхарча верхI дош задане 104,2 процент кхоачадаьъай пар. Къахьега дош хьалхьет В. М. Олифер, С. Сидорово, А. Басв хертие даттча цехий болхлош. Цецье дош тIехьайсаш В. Дронова хургаладу совет дошхкача [illegible].

З. [illegible].

ГЕКТАРАГА НИЗБОЛИЙТ

РЕПОРТАЖ

ЛаьрхIача беса ахархочух дог гIоздаьхханаьр дIададача шера МалгIабикерча «Ингушский» совхоза лаьттаца, догIаш долхийтан Iалаше «ший хур» даь хоргIаме я. БIеъгга бербит йоаль гектара, — кIа 15 совгIа центнер (хлабаха улача «Кавказа» кийзле 23 центнер лывача), хьажкIаш — 11 центнер. Бера-чашлайзар совхоз дахчахьаьлахкенна алат дIадалара задани.

Иштта дакъа да дельта хьуекхам чуйицачуд тIехьагIа даймгахьа буйъ берзаберанца. Боаера Iурал дий цуина тхдада цу шера хиннача хьуекъьам лара йолдача хана 15 — 16 эзар тонн дахья дезача 2 эзар совгIа тонн лара дIадахьадар ххалнка бекъонца кийеденна ула шира ихо. Иштта лара дхачанзар дахтанга кхайсан хьаллал я.

Ина хьивар гектара. Хиннa а хийца вархан. Тiехха укх шера хургболча хьуекъаьна кхачаьшта хьальхоа хьохица хургйача-теш цу лаьттишка?

...Нагахьа шера дегIаш МалгIабике Iайа зачалаь на сана хи, 4 январе дар ва. Шелахо «шинIеттар» лергех, дада хьехада. Кхайсса делха дош уддара тпийдача пияха лаьтар Iо ла дешийташ.

Болхлой комитета председатель Алероев Султана сий шера сах вай цул кабинете. — «Сагургаш кхай ур укх бирсача дийнахь» — ях аз Султанига ар тоймеша. «Хьаьаа я на дол. — Йоах Султан. — Ииша лоашбаь тха каглий ях».

...Юкъ-юкъе фу ааьо сургаш дIатьлу шофера Газалиев Салаудин.

— Хоергхий хьоца кхаш хьаьцдош болхараш болча бойа? — хетт ар мелионача Салаудина.

— ХIанаш хал сом. — хинар — хIаьара шира а хинна доегIа совхоха керта дIаьхьа Шерип Саляхин.

СовгIапчарва кхачна гIолла тележкаш тIехьа а йийса дола итт «Беларусь» дагаейнр ваха. Цалаш етта фермагIахьара тьухар, вожаш юха ухар.

Ферме дIаяха цхьа трактор белгалйир оаха, из цигга мел тов хьала. 15 минот къхьацар тележка етта кхо а догаш из тхона юхе гIолла яха тIехьахкханча хана. Из нар Эрсенови Султан.

Ферме дIадахар тха. Дукха хIама ийсиндар дIададьача шера дош тIаьа довзача шорача кхоп йарчаь арбIа. Погруччика тIа дагIача Хамхоев Бориса меххан тIа гIола улле а йоацлатан иIе а. Даш дуй юхь тIа хьатIадеттаду шибла жок Тоаш а ил, витмалт сайна рычагаш дIа-хьа етташ деача дуй кальенана цIейа сиха ду, хIаьшу. Из ва къахьегама рати мой йа йоалийтар. Тележка ваьийта (ваьаат ба цо!) дIах хьа ца отталон галаьнешнагчунга ала «ара дош кордалотIа» Бориса. Ладуга дуцаш меа из катийча цхьа. ИIе а цаеса а бола байт ца. СненагIа 40 тележкан (кхокха тоена йодаш, хьалийача выйнаса ю нормаь дилача). Цо 80 — 100 ва дийнаш. Цу болхак цун 10-тонн совгIа ахча ду.

Йаьа бахьиннаь дикахьаьйтхаш. Хьалало чьуваьш ба ций бийца Эрсенев Султан, Алевоев Япниа, Хамзтов Ваьнарин. Дадатов Джебраил.

Нийтта агрегат я кхо ханка дIаувзаш. Цу бригада кулгалдо вахийтан опытни механик Белхароев Чуъх. СовгIапчаьа отделешхоаш, гидрургаш, баьцадарааг, шекара свекла дIа мел бертйоха лаьтташ дистача кхоаа курашане кхачала. Тхо хиннача деннала механизаторни дIадийхьадар цхьа дош тар гарта меша кол.

— Деррига а салош укх тIай хиннача тха дIадахар хонар 12000 тонн хьо да, — аьлар совхоз коттэрин экономиста Ветина ХьамбIайнана. Тха фермашка дарад дар 20000 тонн да. На деррига а (хIаза яьлд, чIергIоага, лабача балтаг дишича) фермаль чахйбаьллаш кханка а улларга.

Дийнахь 250 тонн ахашка дIахьош, цахьа нигта хург а ха хе-и дина ва бицараш.

ЛаьрхIа теркам тIа а бахийта шоай гектарага низболийта гIертие бола «Ингушский» совхоза механизаторши. Дика бераш эша дош лаьттангаша Ленин ваь 100 шу дуза юбилей сиха хийне еча укх шина шера.

[illegible]

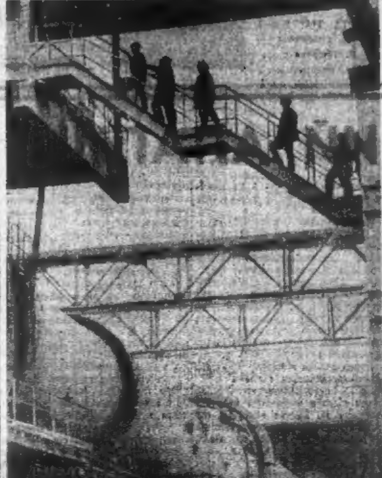

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. Керла цу хьатIаккхочаш Катав-Ивановски цементни заводе болх бе йоланнай кхоалагIа технологически линия. Заводо низ шера миллион тонн цемент арахецача дIаккхьаьчаб.

Кердача технологех болх беш я предприяти. Белал Iохьача хана кхоа йошаш. Цо продукцига кIабойа мах лохбу.

Хьувзаш йолча пишкашо болх беш я цинкленки технообстановкаш беддаа ухкаш йоагIаш. Из боарам долаш кхалла болла оасарл декха лакхьенний. хIаьта шар дIеоакхьа хIаизарчача — [illegible] шоаш долгьаьлй (120 метрана меттта — 60 метр).

«Челябинскшахтострой» треста гIишлоштьерашо хинал хьалха, Урале толамагIа йолча технологецца хьальяь иккхий завода кхоалагIа эргIа.

СУРТА ТIА: Катав-Ивановски цементни заводера кхоста линия.

Б. Клименкова сурт. ТАСС фотохроника.

ИСТОРЕ ЧУХЬ ШОАШТА НИЙССА КХЫ ЦХЬАЬКХА ДОАЦА ШЕРАШ

ЛАТВЕ СОВЕТСКИ IАЬДАЛ ОТТАДАЬ 50 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

13 январе 50 шу дуз Латве Советски IаьдаI оттадьча дийнахьа дош, 13 январе дол лела дош 7-ча январе Москве, журналистий Центральни цIагIа хиниа советски кхьча мехкийн журналистий пресс-конференци.

Гулбеннарашта хьалхаиа къамале вар Латвийски ССР Министрий Совета председателя хьалхарча заместителя П. Я. Страутманиса. Цо хоам бир 1905 — 1907 шерашкара революци йолча хана а тIехьа латвийски социал - демократически парти РСДРП-ех дIакхийтта хилара. Цу тайпара дуне мел латтача хана эгIаргбоалаш чIоагIа барта ихар латышски эрсий пролетариат. Владимир Ильич Ленин ше хьийжаш Латве большевикий къовсамга, даим новкъостал даь до цаяна. Сийлахь бокхача Октябра хоталоа оккхаьн духьа къовсам доттабальйш хьайхарча интIерационна хийнааь Латве большевикаш.

1918 шера 22 декабре халкъа комиссарий Совета В. И. Ленина кулг а лаьдь Декрет дошдаьлхаш Латвин Петр Стучка, мерте лаьтта цуй правительство кхьачавех тайпа хIама йоаша хьало бахьааь тIаздара хьакъехIа. 1919 шера январе Советски IаьдаI чIоагI а дешни дIаьттад Латве ерригга а хIаза чу аьнна йолча кредиторе тIа, 13 январе Риге хьакийлахй Латвийски Советски Социалистически Республика хьаьий Советски Латве юкъкьера Кхетитупа тIаьйшан бола Цхьоалагlа Ерресалиннайски Советий съезд. Антанта империалистийн парна чулаьттана немецки Iуйн Латве националистически буржуазена пхьана вIашехьальнала 1920 шу доладанача юкхье валлие IаьдаI тойлде а шинда корчаде я.

1939 шера шерре антифашистски фронт вIашагIа я елла, цуина керта эттар коммунистически партк, къовсам болабир буржуазе диктатура дIаяккхар духьа. Халкъа эгIазло цIегаьа хIаьыккхар чакхьаллаьиа йохаенна хинна Ульманиса режим. Халкъа сейно 1940 шера 21 июле, къахьегамхошта доар кхоачаш я деш Латви Советски Социалистически Республика я аьнна хьахдайкайнр. хIаьта августе Советски Социалистически Республикий Союза юкъе хьеджийнай Латвийски ССР.

Латве, социалистически эргаиошаш елга юкъатIасар, йоах дIахо П. Я. Страутманиса, гитлеровски Германа латарах фашизм тIа е ш советски халкъ котдаьнача тIехьагIа хьиша гIиос хьаьбе болабир республике. Вежараша йолча советски халкъий дохаоглоиа доттагIал, цар кашьъшер шоашта болча автаба дукха дошиаш новкъостал дар бехьаш долаш доацачa хана чIоагIа дегIаена индустриальни республика а хинна дIаьттай Латви. Промышленни производства боарам 1940 шерара, нийсбича хIана 23-зза лакхбеннаб цига.

ЧIоагIа механизировальни юрт-боахама предприяти а хинна дIаьттай республика колхозаши совхозаши. Латве къаман доход 1940 шерара нийсбича пхеза совгIа дукхагIа хиннай 1968 шера. Советски IаьдаI латтача шерашка дикка толамаш даьхаб хьахиеi лорнелга дегIаралаш девен культура хьаьъечея.

ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА ЧЛЕНИЙ ТЕРКАМГА

Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза IV конференци хьалал 1969 шера 9 январе, 10 сахьат даьлча. КПСС обкома политически просвещение ЦIагIа.

ТАСС ХОАМ

СИГАЛЪЯХАЙ «ВЕНЕРА-5» ЯХА ПЛАНЕТАШТА ЮКЪЕ ЛЕЛА АВТОМАТИЧЕСКИ СТАНЦИ

1969 шера 5 январе московски хана 9 сахьати 28 минути яьлча космически тохкамаш дара программага хьежна Советски Союза сигалъяхийтай планеташта юкъе лела «Венера-5» яха автоматически станция.

Станци сигалъяхийтаро керттера лерхIар «Венера-4» яхача автоматически станце дIадоладаь Венера яхача планетана деш дола тохкамаш дIахо хьоига да. Шерльъй «Венера-5» яхача станце тIа оттаь Iилмани бустамийн аппаратура. Цо йиш хубустамийн аппаратура. Цо йиш хулийтаргья бустамаш яийсагIа де а планета атмосфера хьакъехьа кхы тIа а Iилман даниеш хьаэна а.

«Лаьттангара Венерага» бодача наькъагIа станци йодача хана шерра Iилман тохкамаш дергда космически арене.

Планеташта юкъе лелача «Венера-5» яхача автоматически станце тIа я Владимир Ильич Ленина барельеф СССР Паччахьалкхен герба сурт тIадола Советски Союза вымпел.

«Венера-5» яхача автоматически станце доаза ракета-носителя тIехьара лагIа долаш 1130 килограмм да.

«Венера-5» яха станци Венерага йодача наькъа траектире тIа яккхай Лаьттан искусственни спутника планеташта юкъерча орбита тIара. Лаьттан спутника орбита тIара станци дIахийцай московски хана 10 сахьати 47 минути яьлча. Цу хана Африка территоре тIа яр станци. Ракета-носителя тIехьарча лагIа двигатело 228 секунде болх а баь, станцига хоаш баьб сухал 2-ча космически сухалал кIезиг-дукха тIех хилар.

ЛаьрхIа хиннача траекторе тIа яьккхай «Венера-5» яха автоматически станци. 4 бутт совгIа ха йоаккхаргья станце Венера яхача планетага йодаш. Траекторе тIа гIоаш йетага йодаш. Траекторе тIа гIолла 250 миллион километр никъ а баь, 1969 шера май бутт юкъехьайдача хана Венера яхача планетага кхоачаргья станци, тайяхь цун атмосфере Iолохйургья. Венера атмосферана тохкамбе лерхI станци дошдуш йоахкхача ерригача хана.

Никъ беш йодача хана «Венера-5» яхача автоматически станцеца хаьхаьалье радиобувзам лоаттаберба. 992, 763 мегагерца частота тIара Iилман информаци хьанйергья. Венера яхача планетага хьоча наькъах йола, хиллаза эргIйоада нийса тайнеш хьаьцара станци йодача траекторена коррекци е лерхI.

1969 шера 5 январе московски хана 13 сахьат даьлча Лаьттан тIехенца юкъера лаьрхIача Лаьттангара 25 эзар километр гIыи яьиаьр станци координаташ малхбален дIахьалах 116 градуси 58 минути къилбаседен шоралах 26 градуси 30 минути а йолаш.

Планеташта юкъерча «Венера-5» яхача автоматически станце тIа оттаьча аппаратуре боаррамагIа болх бу. Станцеца теннаме радиобувзам ба. Станце наькъа дестам теа гаьнарча космически бувзама центера. IоцуухIача информацена обработка еш я координационно-вычислительни центр.

КПСС ДЕЛЕГАЦИ — ЧЕХОСЛОВАКЕ

ПРАГА, 6 январь. (ТАСС). Тахан Чехословаке Къаман фронта ЦК яха хилар КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев керте латта КПСС делегаци. Цига йаьхха беседа хилар цун Къаман фронта ЦК председателаца, КПЧ ЦК Президиума исполкома членаца Э. Эрбанаца, Чехословацки социалистически парте председателаца Б. Кучераца, Чехословацки халкъа парте Генеральни секретараца Я. Паулеца, Къаман фронта ЦК секретараца Ф. Дворскеца.

Чехословацки новкъостама дийцар Къаман фронта а цуина юкъейоагIача политически партей а организацей а баьха хьакъехьа.

Беседа еча вар Чехословакера Советски Союза посол С. В. Червоненко.

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРГА

ЛЕНИНАХ ДАГАДОАГІАРАШ

ЮХА А ПИТЕРЕ

Владимир Ильича цаьха цІера доза документаш а хаьыш. Стокгольме саг а воагІаргва, цІера Владимир Ильич доазол дехьа а [illegible] Питере ваха а гІоргва. [illegible] надар. Цхьабакъда саг вайне а [illegible]гІаш вацар. тІа-тІа [illegible] Россе революционни событеш кьоржача хана. Ильич хургІовначунга хьежаш вагІа везаш хилар. Шин кІирагІа Стокгольме а ваьгІа, ноябрь бетта юххе Россе кхаьчар ю. Питех дІа даьлча цунна тІеддьа со а ихар...

...Гуччахьа дака хевша даьхІар оаха. Шийна боаза нах боача [illegible] а цхьан Гречески проспекте дІаяьсдир тха Мария Ильиничнас. Цига прописка майхите а. [illegible] бІарчча цІоза го бир цІеносте. [illegible]ьнача фусам-дас, бІарчча, бус наб яиар, хиса тайча а едда хийлар из, герзаца полицена духьал оттаь дехьхІа. «Лутвогла вай [illegible] а. Ведар хиза а [illegible] хаьгар Ильича. КъайлагІа, [illegible] къаьста даха хайшар тхо. Сона цхьан Прасковья Евгеньевна Онегинай паспорт делар, цуьнах яьхар со масех а хана. Владимир Ильича массехказза хийцар паспорт.

Владимир Ильич Россе цІеначахана арадуйлаш дар деша деннара «Новая жизнь» аха гуччахьара газет. Цу газета издатель Мария Федоровна Андреева (Горьке сесаг) яр, редактор вар поэт Минский, газета юкъе дакъа лоцуш бар: Горький, Леонид Андреев, Чириков, Бальмонт, Тэффи, кхыбараш. Сотрудникаш лерхІаш цунна юкъебахар большевикаш Богданов, Румянцев, Рожков, Гольденберг, Ольминский, Луначарский, Базаров, Каменов, кхыбараш.

Владимир Ильича хьалхара статья араяьлар 10 ноябре. «Вай парте хьалаш овлангара хувцалуш да», — яхача кешашца йолалуш я из, — себранеш, сомзаш, кепайоазув хилара паргІато дІалькххай», — Ильич сихлу балха цу кердача хьелех пайда эцара. цу сахьта майрра «кердача паьхта» кертера хинор оттаар духьа. Парте конспиративни аппарат йолаш хила еза. Конспиративни аппаратаца дуьгнаре йоацаш хьаьлза ярьыш керд-керда, гуччахьара а ахтггччахьара а, партийни (партеш дІакхетарий) организацеш. Партена юкъеяхийта еза болхлой шерра кхараш. Болхлой класс инстинктивно, стихийно социал-демократически я. хІаьта социал-демократе вІаллаа кІезига хІама даьлаш ю стихийность сахьетаига яккхара.

Цу статьяна йолча примечание тІа Владимир Ильича яздора: «Парте III-ча съезде аз дийцар парте комитетаика 6 болхлочоа лаарпІа 2 интеллигент хилар сайна ловгІа. Ма цІоегІа къекший из положени!

ХІана доош хила деза парте кердача организацешка парте социал-демократически интеллигентнех волча цхьан члена массеха бІаь болхлой

(ДІахоьдар. Долалур «Сердало» №№ 145, 146, 150, 154, 157 (1968 ш.)

Надежда Константиновна КРУПСКАЯ

★

[illegible]-доьшеяат хилачаш хьдар». [illegible] конспиративни [illegible] хаайкаш. Владимир Ильича яздора: «Дагалуьцур кхоралеш ца тоттада [illegible]. Социал-демократически парте хІана «хаьхта» [illegible] эса. «ХІана болхлой шоай [illegible] вайна, салхаьарча конспираторе «кружковнкашеэ» [illegible] болхл[illegible].

ХІана вай кердача хийлинна организацеа нормаш дагалуьцачух доккхагІа декхар да эггара шерагІа а майрра а боржабаь болх дІаболадар... «Организацеш кердача дарда тІа [illegible] салта, парте [illegible] сьецц хІланза яргьац».

Иштта бар Ильича эггара хьалхара «гуччахьарча» статья чулоацам.

...Къаьнарча кружковщинайца къовсам лоттабаьза баргбоанаш бар —доллача хІаманца гуш дар из...

Партийни съездах, партийни конспиратии аппаратах Ильича кадеш хилкача эггафа хьалхара статьяс «Новая жизнь» яхача газетах гуччахара партийни орган йора. МинскегІар, БальмонтгІар, кхы иштта бараш, цу органе дІахе хила йиш йоацаш хилар, нах бекъабелар, газет бІарчча большевикий бе а дахар. Организацени в партийни а хилар ка, парте тІахьошаш а лоттабеш, хьалхаш а лелеш болх бе а доладелар.

«Новая жизнь» яхача газета тІа араяьнна Ильича кош статья арпий революцие керттерча доша. пролетариатан ахархочуйн юкъе лоттача гІуланнахьирта хетаьб яр.

«Пролетариата ахархойн» яха статья директиваш статья яр. цу кьаьгта доль партийни доагиг делар: Россе пролетариате ахархоша цхьана къовсам лоттабу лаьтта паргІатон бахьан долаш, дукхо хьалаьхата юкъечча пролетариатица кертбоалама болхлочаш цхьана къовсам лоттабу социализм бахьан долаш.

Из уйла чакхйоаккхаш бар большевикий викалаш болхлой депутатий Совете а. Владимир Ильич вовзод дехьа волча хана — 13 октябре хьахиннар болхлой депутатий Совет. из хьахиннар къовсам лоттабеча пролетариата боевой орган а йолаш...

Болхлой депутатий Совете гІоттам латтача дахкъа боевой организацеш хилар цу сахьате белгалдаьккхадир Владимир Ильича шай ноябрьски статьяш тІа. Цу ханна [illegible] хиина йола революционни правительство революционни къовсама тІеш тІа [illegible], социал-демократически парти махула ший влияни лоттаеш хила еза болхлой депутатий Советашка...

Правительствона хьалхашкхе [illegible] да гаргагІертаде латтар, «Новая жизнь» яхача газето тІа Ильича гуччахьа яздо эскар нейтральни хила йоах [illegible] кийчдемах. [illegible] гиттала тІахьешан йола манифест араьаьккхар болхлой депутатий Совета 2-ча декабре. Из манифест араьккхарех 3-ча декабре бакхІ газет дІасхайкира, цирна «Новая жизнь» а долом.

Декабрь юкъе кхаьчча хилар Таммерфорски конференци. ЧІогІа воаххьа да цу конференце [illegible]! Ма чІогІа дог айдена хилар вв! Революци [illegible] ГІальвиге цІогІа дог айдена вас, шевар тІема кийча вар. Перерывашта йолча хана тоаме кхуьса кийчдоре. Цкъа тхо хилле факелий сирдалах ль хиннача дукхача нах [illegible] лаьмача собрание. цу собрание торжественность бІарчча делегатий доуйлаига хьежна яр. Тамаш я-кх цу конференце хиннача делегатех цхьаннена а из йицъеннаве...

Аахха большевикаш мара ца хиннача Таммерфорски конференце тІа хІйпар хьем боацаш герзашца восстани кийчъяьна а вІаштІехьаьккха [illegible] хилахар. Йола революция.

Москве [illegible] йолаш яр из восстани, [illegible] хилар конференции. [illegible] сона дагадоагІар [illegible]. Семеновски полк Москве [illegible] хана [illegible] дага йисар иштта йола сиена. [illegible] салте — семеновец. ХІаьта цуьна уллув вада, [illegible] чІоагІа [illegible] семеновец [illegible]. Дагадоаг[illegible] хьадараш, [illegible] гора болхлочо семеновцагаьа фу лезар: болхлочта духьал ца валор — [illegible] семеновец [illegible] хилар.

ЦК-а пролетарнат тІахьехаж гІетта московски пролетариат хьалхашка, цхьабакъда цхьоагІа хьаллоацаш дІама хилланар. Масала, из хьаллеашь гІоттар кхьчаркх юхе эссаргІа йола Московски район. хьалха латта Невски район гІаттанзар. Дагадоагlа сона цу районе агитаци еш чІоагІа Станислав Вольский хьоэзар. Цу сахьате готтеаа гІайгІане [illegible] вайзар из, [illegible] революционность [illegible] хилиешь [illegible] хьайар. Цо лоархІаш бІшар хьайтха яьча эибастовкаша питерени болхлой кІаьдбаь хилара, хІайта кертердар дар [illegible] а тІакхоьдара шоаш ва кийчбалар. герзаца во кийбалар парма хьалуш хилар. Къовсамах дола гІулахх чІогІа [illegible] тІом бе безаш [illegible] Москве [illegible].

ПИТЕРЕ [illegible]

Декабрьски восстани йохьаьар, правительства къйса [illegible] гІайттараш.

1906 шера 4 январе статья тІа («Болхлой партии хІаллараа хьалера мун декхараш») иштта [illegible] хьал: «Гражданский тІом кхехкаш ба, Политический забастовка, [illegible] болаш латт. Масала, Питере кІаьдбенна а [illegible] беха а хилар болхлой [illegible] магазаа декабрьски стачка е. [illegible] Ойла [illegible] тоцца революция [illegible] «ХІана фу дерга? Вай хьа-[illegible]

Къовсама тІехьарча формой опыт [illegible] цунна доод [illegible] болх бе беза, [illegible] (курсив са а — Н. К.). Гуш дар болхлой во кийчбенна хилар, цаьр вІаьнагІкхетар ледаза хилар. кхьметтел Питер а Москвана во буьнош болаш яр. ДагадоагІа сона, «Барцал шоана, интерпаш, тхо хьалаьнар сай: семеновцаш бахкийтар», яхаш питерех чІоагІа бехк боаккхаш хиннача. Московски вокзале Москверча болхлочех - кхалсагах акийттача Анна Ильиничнас дийцачунга Ильича хаддигІа.

Цу Іоттара жеи луш сайна Ильича яздаьд: «Правительствона геттера пайдане хургдар хьалха а сайна къаьст-къаьста ен йола пролетарей выступленеш тебаа. Правительства безам хургбар ІальвнагІа чехха Питере а болхлошна лата. пар вІалда а аьтту баргбоацача хьалхашта. Цу тійшача балха карагІоертбаш болхлой, хургйолча еррыгроссийски выступленешна кийчо ма выха тІеха ца безза а могарсаь».

1905 шера Ильича [illegible] гІо[illegible], из эскарга а [illegible] аьнна хетар Ильича. Цо йоазадир: «Кхы а чІоагІагІа гІо[illegible]ра болхлой дукхалий декхараш къаьстта гІолитически оттада деза, цхы а сабарегІа, массе а хана, [illegible] а чІоагІагІа цунна кийч а хуш, тархо ду, стачкаш [illegible] деза (курсив са а — Н. К.).

«Къаьгта оттада болхлой партена хьалханка цуи декхараш. ДІахьа конституцийни иллюзеш! Гулде дошо норна, [illegible] (курсив са а — Н. К.). Революцие сийлахь-боккхача шин бетта (ноябрь, декабрь) опыте вІашагІтоха еза. Юхаметтаоттаьча самодержавие хаьога хьежжа чарвала веза, масенахьа а подполье даха дезаш [illegible] подполье даха деза».

Подполье дахал вай...

Ильич оттавора бийсаш йоккхача моттигаша, из чІоагІа хала дар цунна. ЧоагІа аьх хеташ вар из, дикача фусам-даьша [illegible] самаваламар [illegible] библиотеке а шІагІа а болх бега делам вар из, хІаьта [illegible] хІара мотти кердача хьалага хьежжа тарвала лезар.

Ильича тІахке болабелар. Цкъа собрание доккш ен вар из (адвокат Черекуль — [illegible]). [illegible] бинабелар, из бакьан долаш чу ца ва [illegible] хІар во. Цу ерригача бус са [illegible] Ильича [illegible] хийна тІакхузув хиннарех. Баска (цу ханара Сишка цІа хоза вола члаен) новкъостальца Финланде а вахи, Стокгольмски съезд хьалхагара ваьхар Ильич.

Цига араяь бетта Ильича [illegible] «Кадетаи котбазара болхлой парте декхарашш» аха брошюра. ВІашагІтохара съезда резолюцеш кийчйора Ильич хьалена Питере Виттхера квартире, [illegible] гимнази, цо гІулакх хилар [illegible] цхьан классе.

II-гІа съезд хиначул тІехьагІа большевикаш меньшевикаш цхьана эттана хьалха съезде вІашагІкхийтар. ТІехкьарча беттанаш меньшевикашца кхоачамхилаш [illegible] хьабоаккхийта бале а. Ильич кхы а, [illegible] кердача тайпара из юха гІеттаргкхаьрах ше шекбоацаш хиннача революце уж бе боккаега а. большевистски [illegible] тоабарга а».

ЧІогІа [illegible] бар большевикаш. Хьана [illegible] а, революци айлуш йоагІаш хилара вІашагІтохар уж.

(АЛИ).

(Желдами хургх).

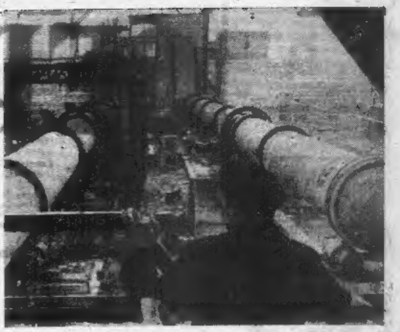

НИКОЛАЕВСКИ ОБЛАСТЬ. Ольшански цементни завода хьалхара технологически линих хІанзе болх беш я. Механга кхьогой эзараш тоннаш цемент. ГІишлошъерашен [illegible] дІалаха шу чакхдалалехьа хьайлир [illegible] 100 метр хула шоллагІа цементни пишк я. Республикански ударни комсомольски гІишлорхьаьтегара хІара болхло В. И. Ленин ваь 100 шу дизаре дала на доагІара [illegible] социалистически яхьа юкъевахаи.

СУРТА ТІА: технологически хьалхарча я шоллагІча а линей кхестам йола [illegible] йоккха пишкаш. Хьалхарча лине хІинзалеха эзар тонн цемент яьй, хІаьта шоллагІчо — кхетта лург а я.

К. Дудченко сурт, ТАСС фотохроника.

АТЕИСТИЧЕСКИ БАЛХА — ДАИМ ТЕРКО

КПСС Сунженски райкома хІара шера дукхагІа теркам тІабохийт наха юкъе беча атеистически балха. Цу гІулакха дика новкъостал ду райкомерча атеистически кабинето. Укхаза да ярей, [illegible] гІалгІай метала атеистически литература.

Кабинето шой болх пайнах доладу, новкъостал ду колхозашкен, предприятешкен, школашкен, организацешкен, клубашкен, библиотекашкен сахьча атеистически уголокай болх тоабара.

Тха райоре соахха 300 совгІа атеистически лекци йийшай, хІаьта 1967 шера йийшараш 218 дара яцар.

Лекцеш еш ба партейни, советски, комсомольски болхлой, вернигаш 60 кІезгат ва уж. Цар шоай хаинахьа къахьегамхоашта атеистически лекцеши беседаш еш [illegible] бала беча моттигашкен.

Районерча лекторашта юкъе дикагІабарех ва Серноводски № 1 йолча школерча [illegible]ара хьехархо Кагиров Якуб. Цо лекцеш еш новкъий моттагаш. Укх тІехьарча хана Кагирова йийшай Ленина цІерагІча колхоза колхозхоашта «Исламах дола бакъдар», «Ислами кхьасага», «Марха лелабарах доала зулам», «Ислами къахьелани», иштта кхийола лекцеш.

Лекцеш йийша а ца Іеш Кагирова дакъа лоац школе хулача атеистически тематически сайренаш кийчъеча. Дика чакхьяьлар 14 декабре школе хиннача «хаттарийн жоппийн» атеистически сайре. Цу сайрене дакъа лоацаш 100 гаргга кагирхо вар.

Наха юкъе тайп-тайпарча темаех даьла лекцеши беседаши ярах парте райкома сийлен Доска тІа йолла Якъуба сурт.

Дика лел XIX партсъезда цІерагІча колхоза парторганизаце атеистически болх. Парткома секретарь Г. А. Ким шой мехула из болх тоабеш ва. Колхозни клубе хул тайп-тайпара мероприятеш, сайренаш, керда советски обрядаш. Белгалде дезе «Дальча бера торжественни регистрацира» яха керда обряд сакъердамеи дукхха нах гулбув дІахьоржийта.

ХІара шера атеистически болх дика дІахьош я Троицкера хьехархо Людмила Селищева. Цо лекцеш еш, беседаш ю баптистех лаьца, хІана аьлча Троицке нах Іехабеш къайлагІо вІашагІъелаб баптистий групп я. Селищевана дика дова баптистий гІуллакхаш, къаьстта дика лелабу цо хІаранеца къаьстта бу болх. Шой участие цо йийшай «Баптисташ яхараш малаш ба», «Библех дола бакъдар», «Иншта хьахинад[illegible]», иштта кхыйола лекцеш.

Иштта наха юкъера кхетамо болх дика лелабарах «Знание» общества районни организаце Сийлен грамотах [illegible] енний Селищевана.

Тха районерча дукхача атеистийнна сийлен грамоташ [illegible] юкъе ба Т. Анепкина, А. Лопатина, А. Берлева, Е. Дыбова, А. Кузнецова, иштта кхыбараш а. Парте обкома политически просвещене ЦІагІа хулача семинарана дика новкъостал ду лекторий-атеистий [illegible] яра. Цига дІахьоча семинарашка дакъа лоацаш хиннай тха атеисташ.

Цу тайпара семинараш хул тха районе а.

ДІадахача шера 11 декабре тха районе хиннача атеистически семинара дакъа лоацаш Ачхой-Мартанера, Назранера 100 совгІа атеист вар. «Атеистически балха — Іилмах принципаш» яха доклад Е. Ковнацко ячух тІехьагІа районашка атеистически болх иштта лел аьнна доклад йир КПСС райкома пропагандах агитацен отдела заведующеша Даурбекова (Назрань), Альдиева (Ачхой-Мартан), Огиева (Сунжа). ДІахо шой атеистически балха опытах лаьца къамаьлаш дир атеисташа.

Наха юкъера атеистически болх тоабара даим йоахо е еза, цунга хьежжа вІаштІехьдаргда дІахача къаьнарча заман гІулакхех цхьаькъамхой мукъабаха.

Т. ХАШИЕВ,
КПСС Сунженски райкома инструктор.

В. И. Ленина ваьча хийнарье дола бІаь шу дизара бола боатгІача тайнара пакъьабахара йолаьча социалистически кхе балха-дика ковало хьакхай эмутски гидрогІишлошъерашъ а. МехІарча даьи гІор латтача хьаьньча, доккхагІа йолча ГЭС-а цхьаьнна агрегат — Вилюйски — промышленни эксплуатаце дІачулуш я. Йоккхача [illegible] латте Малхбузехьара Якути. Дукха да йовцаш а тІехьа оаххарий мара не хиннача арий уллача тайге гІолле гІа боаиш йолх высоковольтни лине опораш. Края предприятешка йода Вилюйски ГЭС-ера дарегІа промышленни ток.

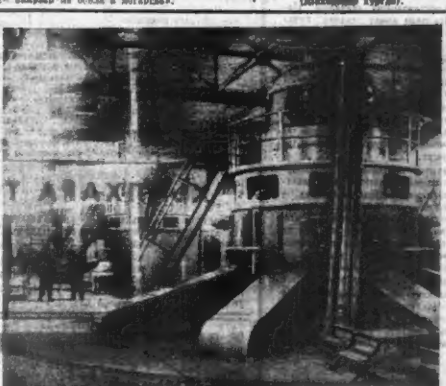

СУРТА ТІА: Вилюйски ГЭС-а машинни зал.

В. Тетерева сурт,
ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

ДІадахача шера даьха къахьегама толамаш лох ца долийташ хиннарз хьахьег укх шера а Грозненски тепловозникаша. Шиаьтт ханал хьалха кхоачашйир цар пятилетка хьалхарча кхаь шера план, хІаьта 23 ди ханал хьалха кхоачашдир дІадахача шераоа план а. Шера плановл совгІа дІаюха биха мухь бІаьш эзараш тоннаш ба, кхоадаь доагор 400 тонна гаргга да. Локомотивни бригадаша, ремонтни цехий коллективаша дІадахача шера пиччахьалкхенна планаа совгІа баь пайда эшанок совгІа сом дар.

Дог гІоадоха толамаш доах укх шера хьалхарча деношка а. Цхьа дийнахь буси тепловозий водителаша дІайига скоры, пассажирски, мухь тІабола поездаш 2 бІаь гаргга а. Планал совгІа дІабихьа мухь эзараш тоннаш ба. Къаьстта [illegible] машиниста мов. Андреева, машиниста гІонча мов. Черникова, [illegible] гІулахханаш дІаделадаьд кердя шу тепловозий машиннисташа мов. Парунова, Тарафова, кхычар.

Г. АНИХОВ.

ГІИШЛОШЪЕРИЙ АЛАПИИ КЪАХЬЕГАМИ

Укх денношка «Правда» тІа хоам баьбор КПСС Центральни Комитет, СССР Министрий Совет, ВЦСПС гІишлошъеча, ремонтно-гІишлош балхаш деча, гІишлой материалий промышленноста предприятешка балха болча болхлоех юкъера мах телача болхлой категорей алапи лакхдарах долча лоацен хьежа хилархаш. Алапи лакхду [illegible] хІана бац [illegible] болча болхлошта гІуллакхорча нахаи.

Дукхача газет дешараша дех тІаийцача сецаций хьаькъа ма дарра дувцар. Уж решенеш йоашкахьа «Правда» газети редакцесш дийхар къахьегамей алапей дешашта йолча Пачхьалкхен комитета председателегара А. Н. Волковгара.

Вай мохк — гІишлош хьалъю ІальнагІе йоккха майда. Массанахьа а хьалъеш латт керда предприятеш, електростанцеш, дехкаш латт машиннакъаши тІо-наькъаши, хьалду чуІе цІеноа. спортивни, культурно-просветительни, дарбаи учреждениш. Аахха пятилетка кхаь шера болх бе Йолаяльйтай эзар совгІа йоккха промышленни предприятеш.

ХІанзара пятилетка — ІальнагІа дукха гІирсаш хьалаеш хинна ца Іеш, вай халкъа вахара боарам тІаІа лакхлуш а я.

Цу лаькъе КПСС Центральни Комитетоа СССР Министрий Советои Советски пачхаьлакхен 50 шу дизар белгалдоаккхаш тІайийца лоархІаме мероприятеш чакхъяьхай дІадахача 1968 шера. Шу доладенначоа юкъе цхьара лакхдир болхлойн гІуллакхерча нахьен алапе вІамагІа дола боарамаш. Лохьаьй налогий ставкаш. Дикка шерьаьй льготаш ГаьнарчаКъилбаседен районашкен, царна кийсаьча моттигашкен болх беча нахана. Отпускаш вІашагІа оттаьй, хинна болх бе ца могаш висарах телача пособеи боарамаш лакхдаьд, дикка тваьдаь пенсешца Іадайбелга. Из долла хІана юкъаччал дондшаш дувзадена да шовткъе пет миллион совгІча советски наьха вахара боарам лакхбаьца.

Болхлойн гІуллакхерча наьхен алапеш 1969 шерре а кхоачаргда пятилетка чакхйоалача хана хилийта лаьрхІача боарамга. Цу кхьан ханна юкъна алсамйоал [illegible] доходаш.

Коммунизм хьалъеча хІаназарча этапера болхлойн гІуллакхерча наьхен алапин юкъерча боахамгара колхозхоашта тІайоагІа доходаши — из къахьегамхой вахара боарам лакхбара бола керттера хьаст хинна ца Іеш, производство дегІапра йола лоархІамегІара стимул а а. Вовшала реформа хьалашка лелаеш йолча алапе системашев формашен стимулироване производства эффективность лакхъяра, [illegible] сойІоах цунна юкъе дакъа лоакхагІа дондаций. Хоаш на дий, кьамал производ[illegible] чІоагІагІа алсам ле бола. промышленни юртбахамех продукци дукхагІа хьа ле ю, массане цхьана а хІераме къаьст-къаьста а къахьегама оасаде лакх ле лу хаажъа торо дикагІа хулаш хилар.

Укх тІехьарча шерашка чакхдаьхьа гІишлошъерарои из вІаштІехьдоаккхиига эргадаьхха тоадераш, цунна квалифицированни кадраш кийчъяра тІадезадаьб дукха гІуллакхаш. ГІишлошъера производство хІана доахха, дика кийчаь хаьтъа беахьа дакъа да. Механизаш ль къахьегам 1940 шерача нийсбича бархІазза совгІа дукхагІа хиннаб цига. Дикка дахьленнай гІишлой материалий промышленность а.

Цунна ихьана гІирсаш хьадента вІаштІехьдоаккхачен гІишлой материалий промышленносте балха юкъен хІана а цІеккаштта кхоачаш боаларам да. Дукха объекташ еш геан, гІишлошка дукхаза моттигаш нийсу техникаш пайда во эшаш, болхлой хаст-хаста хувцалуш.

ГІирсаш хьалдара ханаш доацъярдеш вар дикал тоалрцен болхлой материальни безам дукхагІа хилийта, гІишлой материалий производство дегІакхувлара техникай сихье — цунна тІаерзаль а гІирсаш дочи [illegible] къаоека балха болча болхлоита, инженерашта, техникашта, гІуллакхерча наха алапеш лакхдара КПСС ЦК-ас, СССР Министрий Советс, ВЦСПС-о тІайийца мероприятеш. Сецаш тІа белгалаьа болх берий къаьст-къаьстача категорей къахьегаимх мах телара дакъе соотношенеш нийсагІа хургйолаш оттелга.

ГІишлошъеча балха болча болхлой тарифни ставкаш юкъера лаьрхІача 25 процент лакхъю, хІаьта гІишлой материалий промышленноста предприятешка — 23 процент. Цу цхьан ханне должностной окладаш юкъера заьрхІача 12 процент лакхъю гІишлошъеча юкъера мах телаш болча инженерно-технически болхлойн гІуллакхерча наьхен категорешта, хІаьта гІишлой материалий промышленносте — 9 процент.

Хоаш да, 1968 шера 1 январе деиа, кІезигагІа долча алапе минимум бетта 60 сома боараме оттаоарда дувзадена, цхьоалагІчен шоллагІчен разрядий болхлой - гІишлошъерий тарифни ставкаш хьаьххагІа а лакхъяь хилар. ХІанз цхьоалагІча разрядерча болхлой бетта тарифни ставка 76 сомага кхоачаш лакхъю, хІаьта шоллагІча разрядерчар — 85.6 сомага кхоачаш. Цу тайпара, керда тарифни ставкаш 1968 шера 1 январе кхаччалца хиннарел лакхъеннай: цхьоалагІча разрядерчара — 36 процента шоллагІча разрядерчара—32 процента. Ставкаш лакхъю ерригача дІахорча разрядех болча болхлошта а.

Хьалхен [illegible] хьалашка болхлой дешна барзанта а хІаьта [illegible] къаьстта зеннерчен хьалашка балхай деш барзанта а ставкаш кхы тІа а лакхъю хьалхарчарна 8 а шоллагІчарна 17 а процент. Цу тайпарча балхех лоархІа мегаш я ерригача гІишлой професеех 15 процент гаргга. ЛакхагІа йола ставка оттаеръе [illegible] болеш къаьстта чоалхаьен гІишлой агрегаташ тІех лаьннаш тІеи болх беш болча цкхагІча разрядерча болхлой цхьана[illegible].

ГІишлошкен гІишлой индустре предприятешкен кІезига ахан къона-болхлой — профессионально-технически училищаш а хІаьта иштта производстве Іома а луш общеобразовательни школаш. Лоацца курсаш льаараш е шоаш къаьст-къаьста, шьыкьрча доашаш производстве Іома а луш, бригадашка болх беш хиннараш а. Предприятейн организацейн кулгалхошта бакъо еннай профсоюза комитетаца дагабьиначул тІехьагІа кхы сагагара [illegible] болх бе белабеннача цаона юххьанцарча [illegible] балха нормаш дезагІа оттае.

Болхлоех - сдельщикех болхлоех-повременщикех болча, керттерча белхах мухьа ца бовлийтача болхлоех болча бригадирашка кхы тІа а вознагражденеш [illegible] бригадашта кулгалдарах.

ЧІогІа лоархІаме да болхлой назах гІишлошка тар ца ду дикагІа пайда эцар. Цу гІуллакх кІезигача лоархІаме дах материальни безам тІабахийтар. ХІанз болхлой - повременщикий къахьегамах кхы тІа а мах тела мухха бийнаб, уж хинна шой болх беш болча хана. тІабоацача болхлой декхараш кхоачаьдеш бале. Кхы тІа а телаш болча цу махха хьаьда боарам белгалбу кхоачашбеча балха бакъонца бола боарам теркал а беш.

Алапеш дика лакхду гІишлошкаргаен гІишлой материалий промышленностерчех инженерно-технически болхлой. Масала, гІишлошъеча мастерашта должностной окладаш лакхъю 27 процент хІана [illegible] инженерашта — 23 процент, техникашта 22 процент.

Чакхйоахача мероприятешна йоал хулийтаргья гІишлошъерашн гІишлой материалий промышленноста болхлойн алапе боараша дикагІа йолча промышленноста лоархІамегІарча доакъошка балха болча болхлошна алапа мугІаре дІаоттабе. Цу хана терхааде деза, цар алапеш тарифни ставкаши окладаши лакхъярна дувзадена тІадеттагалараш совгІа, экономически реформаца юкъадеена йолча материальни стимулироване чотах а тІаеттагІалургьхилар.

Къахьегамах мах телара керда условеш 1969 шера пачха районашка чакхйоахаргья соцам тІа оттаьча хенашка.

Болхлошта тарифни ставкаши инженерно-технически болхлоштен гІуллакхерча нахан должностной окладаши лакхъяра дика лард йола за — къахьегама нормированна елга тоаяккхалапе системе ерьйоазхаш тоадер. Хіана лоархІаме да дІанзарча техникан производство вІаштІехьдаккхарен боарамга хьежжа ерригача участкашка технически нормаш лелаега вІаштІехьдаккхар. Цу тайпара нормаш мах балхан тІа нийса дІаоттабара, цар къахьегам пайданагІа хургболча тайпара вІаштІехьбаккхара лард я. Цар новкъостал ду керда резерваш хьагучадахараш нарех пайда эцараш, хьалха латта [illegible] юкъеккьдара, болхлойн гІуллакхерча наьхен хьинар лакхдара.

Къаьстта лоархІаме хулаш дозагІа болхлой - гІишлошъерий къахьегамех мах телара аккордни аккордно-премиальни системаш шерра юкъехулхьияга. Дукхачаа шерий опыте хьаьнаех, балий белгалара комплекс кхоачашъярах лакхагІча расценкашкара аккордни мах телара [illegible] новкъостал деш хилар. Аккордни нарядех болх беш йолча бригадашка 15 — 25 процент лакхагІа я къахьегама оасарле, массазара нарядаш лелаеча бригадашкарчул. Къахьегамах телача маьха аккордни система пайдангІча тайнара юкъехуль Белоруссен Министр гІишлошка, Главмосстрой гІишлошъеча организацешка цо чулаьцаб болхлоех - сдельщиках 60 процент совгІа бараш.

Партеи правительствао лоархІамегІара лекхар лоархІ шоай къахьегамах хьаулучунхара берригача болхлой экономически безам сервоаккхилга. Цхьабакъда, лоархІаме да, сом алхха цхьа стимул хинна ца дуттига, цо еш йола воздействи къахьегамцарча моральни стимулашца айхха цхьана тарьелга. Дахьенна хьалдашкарча бехктокхамен декхарен уйла даим дег чу лоаттанна, дентара лега гІишлошка къахьегамен технологически дисциплина чІоагІъянза ярьац.

Коммунизма материальни-технически база хьалъ дукха доаттабеча къовсама хьалхарча юкъиге латт гІишлошъераши гІишлой материалий промышленноста болхлойн. Цар хьнпарах, инициативах тийша да доккхийн бехктокхамен декхарашь кхоачашдеш. Цхьаккха шеко яц хальа торо лакхъяра партеи правительствах еча йоахкош жоп луш цар гІишлош хьалъера дакъе Коммунистически парте XXIII-ча съезде хьалхашка оттадаь декхараш толаме кхоачашдарах шоай керрига низаш тІадохІийтаргхиларах.

А. ВОЛКОВ,
Къахьегамах алапей дешашта йолча СССР Министрий Совета Пачхаьлакхен комитета председатель.

1969 шера 4 январера «Правда» тІера.

Доазол дехьара

КПЧ ЦК ПРЕЗИДИУМА ЗАЯВЛЕНИ

ПРАГА, 4 январь. (ТАСС). ЧТК агентства беча хоамаг1а, КПЧ ЦК Президиумо 3-ча январе хиннача ший заседание дийцад хIанзара политически гIулакхаш, ахаш. Массала раьза а волаш тIайнйцача укх заявленеца кхайкъ из беррнгача гражданашка, коммунисташка, революционни профсоюзни болаиен Къаман фронта общественни организацейн членашка:

ДIадахача шера январе ший Центральни Комитета Пленум хиннача хана дена Чехословаке Коммунистически парте чакхъяха йодаль политика вай халкъах дукха а кухкаг1а барана хьаллоацаш я. Парте кулгалхошеи вай паччахьалкхен белхтохкамеча викалашеи бокъонца лаьрхIад из политика дIахо яхьа а цу хана из кхоачашъяра юкъера кхачамбоацараш дина, иитта цо лерхIаранта хийра йола антисоциалистически тенденцеш а дIаяла а.

Иитта из лаьрхIа хилар КПЧ ЦК-ас цIаьхха а бакъдир дIадахача шера ноябрен декабрен хиннача пленумашка тIайнйцача резолюцешка. Январа тIехьаг1арча хана бокъонца йола социалистически прогресс дIахьалха кхувла низ а хиина хIаэтта дола мальхера хIамаш дег1аккхувлилга хIаиа эггара хьалха ноябрьски резолюци леррг1а кхоачашъярах тайша да. Цу тайппара общества политически кулгалхой общественни вахара деррнгача доакъошка хьинаре къахьегара, сов сагота хиларах кхы тIехьатетта йиш йоацаш дола декхарш кхоачашдара эша хьалаш вIаштIехьдаха дага ба. ДIадахача беттанка оахош тIайнйца решенеш практике кхоачашъе тхоанта хеаргхиларах хIаравар дег тайша хилийта безам ба тха.

Уж программни лерхIараш тхоьга кхоачашдулургдац, нагахьа санна чурчен арахьарчен гIулакхашка уйла а ль чакхдоаха гIулакхаш бахьан долаш чIоагг1а хилаиза даргдоаца сатемен творчески къахьегамен хьалаш вай вIаштIехьдоахе мара.

Доаламбоаца гIулакхаш трагически дов гIоттадара дола бахьан хила тарлуш йолча политически кризисга дIакхочаш дола барт вIашаг1а ца кхетийта дешаши ххоккамп болча хьолашка даим лхен болх бен йиш йолаш яц общество.

Цулукхьа цкьаккха бехктокхаме граждании Iадда зуиш Iе йиш йолаш вац укх тIеххьарча хана цу тайппара кхераме гIулакхаш. Укх тIеххьарча кIиранашка чакхъяьхаи партийни паччахьалкхени кулгалхоех бола тешам бохбеш а шоай тIехьено вай халкъийн вай паччахьалкхени вертчера хьашташ кхерама кIал оттало тарлуш йола проблемаш нуьешн йоха шерра мероприятеш. Хьакхайкаю даим общественность сатем боабеш, вай халкъа бехьолаш долча хьаштаьта дукхаха ехта зуламаш до йиш хулийтаргIола уйлаши гIулакхаши хьалхьеду тайн-тайппара ультимативни требованеш.

Цу гIулакхаша вай общество дохошта юкъехкхувь, кхыметтел цар инициаторашь шоаш а, нагахьа санна, бакъдар аьлча, шеапта из хьаш еце, цепбоашаш йола тIехье хулийташ долча. Цудукхьа гражданашка дIахайтакха даргдоацаш лоарх1 оаха гIулакхаш цIенхаштта этта хилар, уйла ца еш дахьа гIанаш, январа тIехьаг1ара политика хьаллоацаш да ахаш уж хьакхайкадой а, из дарра аьлча из политика чакхйоаккхилга кхерама кIал оттаде е вIаштIехьдаргдоацача дакхха тарлуш йола тIехьа хьахилийта мегаш хилар.

Балакета доагIаш да, сакхетам болаш, дисциплина йолаш, къонахчал долаш хила дезача хIанзарча хьалашка федеральни собрание председатела должность гомахьара кампани, тIалатта гIулакхаш е пIенхашта хилар а, е къамашта юкъера гIулакхаш ирдеина хилар а, е демократически вахара хилаиза аргIоаца бокъонаш а теркалъеш йоаца кампани йоаржаяр. Из компани ше лерхIаш а хьакхайкадеш а долча хIамай дохзонех тIехьоад, шерра никъ хьабелл цо тепамеча наха шIеначи дег тIара уйлаш тулае тарлуш долча экстремистски никий гIулакхашта.

Тха сатем хьаьстта бохбеш дола гIулакх да вай халкъий барт эгIабе гIертаи цIур юкъе бехкар, хард хоамаш ларде а лувнаш къахьт-къахьтача политически викалех гIертаи хилар, кхыметтел забастовка кхайкаергь ахаш кхерам тIатессаш хилар, из средство цхьаина а тайппара шийса лаьрхIа еце а.

Вай общества хьалъеккха, дукхха а чоалханег1а йола проблемаш переговорийн соглашенейн наькъаца къестае могаргдоаш ше хилар. Иитта хургда гIулакх хIанз а, денаш теркал ца еш е хьадага в лувнаш хьалхьееш йолча уйлай лерда тIа а ца къестадеш, кхетаиа. Бехктоклам хетара, барта балха безам хилара ларда тIа къестадергдолча хана.

КПЧ ЦК Президиумо хоаламболаш ххатох хургIолча федеральни собрание председатела должность хьалаиара хьакъеъьарча дешех лаьца словакни къаман органаш ль предложени цхьаболча кулгалхоех политически тешам ца хилар хьахьоккалта а дар, хIаьта деш хинна къамаьл Словаке партийни паччахьалкхени аганий юкъара уйла хиларах а доацаш ца доагIаш масса тайпара юха а бехке веш волча къьястта цхьан новкъоста Густав Гусака позицех а дар, ахаш йола уйла общественноста начйолла лаьрхIа йола йIал кIийле йоаца предложенеш дуцарашн. ХIаьта Иозеф Сирковских лаьца аьлча, КПЧ ЦК Президиумо дIахайкаду, новкъост Сирковский партийни паччахьалкхени гIулакхашта ястара кхосса а из политически [..] юкъера дIавеккха а безам болаш ба ахаш арадоахха хабараш керта боацаш хилар. ХIаьта иитта зьа из кхайкададарий из хьалхаг1а соашна декабрь бетта хиннача Центральни Комитета Пленуме а.

Моллаг1а граждании биза бокъо йолаш ю демократически методашца политика кийчьеча юкъе дакъа лаца. Бокъо хилар, бакъдар аьлча, бехктоклам болаш а да. Болам боарлабе хала дац, цхьабакъда, дукха хьалаг1а да цун тIехьеина хьаллара бехктокхаме хила. Цудукхьа оаха еррига учрежденеш, органаш, общественни организацеш тIахьех шоай бехктокхам кхетабара а цунга хьежа шоай гIулакхаш чакхдахара а.

Цу бехктокхама хьакьелйа оаха къаьстта дагадохийт информацие массави средствашта — кепайоазонна, радиона, телевиденена. Цар алиш ю общественни мнениена, из хьаIашетIехьйоах, хIаьта общественность ший бокъонаг1а дукхьал шо хилар доедоахаш я эггара лакхаг1а бола политически сакхетам.

Оаха дIехлайкадаиза даргдоацаш лоарх1, информацие органашка укх тIеххьарча хана шар цу шиссена дукхьала дола къамаьлаш арадулаш хилар. ЦК ноябрьскии декабрьский пленумий выводаш хьалашца ехача мотте кепайоазон тIа, радио чу, телевидене йолалаш партен общественни юкъара гIулакхаш телхадеш йола кампанеш. Цу тайппара, соахка КПЧ ЦК апрельски майски пленумаш хиннача тIехьаг1а вай тешам а доаш хиина положени юха а нердайоахаш моттиг я.

Массе тайпарча чаьхьаниш юхамйчтахьа йоах ноябрьски резолюци. Из искусственно духьалъуттеш чакхдоахача гIулакхий программана, уйла ца еш дуцаш долча цхьаболча хабарашка телхаду вай социализмашара гIулакхаш. Нагахьа санна кастахашка вай гIулакхи хоадамболаш тоа ца дейя, цу тайпарча хьало пIенхашта арае тарлу вай йоххара политически кризис.

Вай мохка хIанз сатем, хIинаре творчески къахьегамн, практически гIулакхаш чакхдоахилга оьш. Цу гIулакха эша хьалаш вIаштIехьдаха бокъонца лаьрхIа ба партен паччахьалкхени кулгалхой. Цу гIулакха вай хIаболабехьа вай республикаш цхьоаг1о дIахо чIоагг1ъяра, вай мохка социализм дIахо дегIайоалаярга кхоачаваргволаши бола никъ дIахо бахьара торонаш хьахилийтара къахьегача общественносте шоай биза хьалдоацаргхиларга дог доха ба уж.

КОСМОС КАРАЕРЗАЕШ БАЬККХА КЕРДА ГIА

НЬЮ-ЙОРК, 7 январь. (ТАСС). США чIоаггIа дезаш тIайнйцар «Венера-5» яха планеташта юкъера советски автоматически станци Венера оагIорахьа сигнальхийтар. Американски информационни агентсташа дукха доаллаш хоамаш дю станце технически дакъеш из сигнальхийтаре бахьанехь.

«Венера къайленаш йоаза гIерт эрсий», — ахаш язду ЮПИ агентствас. Агенства белгалдоаккх, «Венера-5» сигнальхийтар «дуьненаш йоаццаш космосе эрсий потало йоалхаш» 1967 шера «Венера-4» яха планеташта юкъера станци толамца сигнальйолийтанн из Венера тIа хIаьха Iохоаеш дахь гIулакх дIахо дехьа гIалоаладар шилар. Агентствас белгалдоаккх «Венера-5» хьалхарча станцех эзаг1еш эргадаиа тоаеш хилар.

Лаьттена миллионаш километраш гаьна хIоьргаьа космосе доккхий тохкамаш дергзолаш йолча чоалхъяча аппаратурал соаг1а, йоах агенствас, «Венера-5» яхача зьу Владимир Ильич Ленина барельефи СССР Паччахьалкхен герб тIаболи Советски Союза выыпелаш. ЮПИ яхача агентства белгалдоаккх, «США хIоалаца Венера тIа кьаякха а аналаг яхийта гIерта из хьакар».

ПАРИЖ, 7 январь. (ТАСС). Деррнгача парижски газеташа арабахьаи хоамаш Советски Союзе «Венера-5» яха планеташта юкъера автоматически станци сигнальхайта хиларах хоамаш. Хоамаш тIа белгалдоаккх, станци вай космонавтии лоаламовчи тIемен тIа бoть бутти ах бутти бахьача кхоачаргхилар.

«Юманите» яхача газето хьалхарча оаг1он тIа арабахьаккхаб шоа хоам. Цо белгалдоаккх станце еррига бортовой аппаратура лерттIа болх беш хиларе пунна хиддаиза радиобхзэом лоаттабеш хилара. Газета тIа арабахьаккхай «Венера-5» яха станци урагIьяхара схема.

«Орор» яхача газето а арахьакхай станци сигнальхерэ схема, станце дикха доаал хилар белгала а доаккх. «Паризьен» яхача шоай оаг1он доакха хаьхьа лоаццаш йола станци сигнальхьара тетаьк информаце арахьакхай. Газета тIа белгалдоаккх, хьалхаг1а хиннача экспериментанца, къаьстта аьлча «Венера-4» яхача станцега гIолла Венера яхача планетах дайзаваш дIахо а шерда лаьрхIа «Венера-5» сигнальхийтар.

ТОКИО, 7 январь. (ТАСС). Японски газеташа дукха хоаш Советски Союзе «Венера-5» яха планеташта юкъера станци сигнальхийтарах. Космос караерзаеш советски Iилманчех техникама дукха хIамаш хургIдаьйла хилар дага а доахийташ. «Иомиури» яхача газето тахан язду, аьмний нистоде чуьх Советски Союз эггара хьалха цу гаьнарча планеташта юкъера станци кIаьдда Iохоеира. «Венера-4» толамца сигнальхийтарах а советски Iилманхошка кийчьнур Венерах йола дукха доашош, цу тайппарчо дукхе хIама дахьар Вселенни къайленаш йоавзеа.

«Нихон кэйдзе» белгалдоаккх, гаьнарча гаьнара хистамашн ухийта космически кемаш ледадара Iалзьмате бахьха цхьал а... Советски Союзе гаьна тIехьейтай Америка ВIашаг1кхийтта Штаташ планеташта юкъера космически кемаш сигнальхийтара дахьхе, ахаш.

ЛОНДОН, 7 январь. (ТАСС). Селхан лондонски газеташ гуттурйолча моттигашка арадаьхаз Советски Союзе «Венера-5» яха планеташта юкъера автоматически станци сигнальхийтарах дола хоамаш. Из сигнальхийтарах космически аре карлерзаеш кхыча планеташ тIа дола хьалаш доазарх йола кхы тIа а Iилма даннеш караяхочанн баьккха керда гIа лоарх1.

Комментатореший белгалдаьккхад шийна хьалха яхача «Венера-4» яхачо баьккхача бокхача толама тIехьа «Венера-5» йолаш хилар. «Таймса» Iилма обозреватело язду станци Iилма аппаратуранца геттаоз хила кийтьаь хиларах, из сигнальхийтарах планета йоазаза юкъе лоаца керда хаяль кургхилар белгала а доакх.

Деррнгача газеташа хоам бу «Венера-5» яхачо гаьнарча планете В. И. Ленина барельеф тIайола выыпел хьош хилар.

ПРАГА, 7 январь. (ТАСС). Чехословакни радиоси телевиденен дIакхайкабир кердача советски космически экспериментах ТАСС-о бахь хоам. Пондалачашка белгалдоалаа, 250 миллион километр гаргга гаьна яхачуа тIехьаг1а, 1969 шера май бутт юкъе кхьачача хана Венера атмосфере «Венера-5» тайжжа Iойоассаргхилар. ЧССР-а телевидене ший московски корреспондента комментарий дIахьекхар. Комментарие белгалдоаккхаш мамиллера, керда планеташта юкъера автоматически станци сигнальхийтаоо бакъду советски космически тохкамий программа комплексно кхоачашъеш хилар.

ВАРШАВА, 7 январь. (ТАСС). «Венера-5» сигнальхийтарца Советски Союзо дIадолийхир керда космически иту, йоах ПАП яхача агентства московски корреспондента планеташта юкъера советски станци сигнальхийтарах болча комментарие тIа.

ХIанз Венера тIа йоца бустамаш лу аппаратура тIайола керда автоматически станци космически арен Венера атмосферех кхы а найсаг1а тохкамаш а дергзолаш, нарах бола хангеш Лаьтта Iочу а тергйоаш, йоах цу комментарие тIа.

ТАСС-га гIолла ха яхаш польски радиоси телевиденен массейказа хоамаш лар советски космически аппаратах шув дехкарехи. Польша общественносто безаш тIайнйцар из йолаш.

УЛАН-БАТОР, 7 январь. (ТАСС). «Венера-5» яха планеташта юкъера советски автоматически станци сигнальхийтарах Монголе лархI космос караерзаеш баьккха лоархIаме гIа, ахаш дуьш МОНЦАМЕ яхача агентства.

Планеташта юкъера советски автоматически станцеш хьахье в Бетта тIеи Венера тIеш Iохайна хилар дага а доахийта, уланбаторски радиоси белгалдоаккх, «Венера-5» яхар сигнальхийтаро Вселеннех йолча лоархIамерча сведененца дунен Iилма шеко йоашош хIаьхай деогхилар. Из станци сигнальхийтаро цIаьхха а бакъду Советски Союзо хаддаиза а бIдбеина а космос мьерначa гIулакхашта лаьрхIе каихевзаеш хилар.

СОФИЯ, 7 январь. (ТАСС). «Венера-5» яха планеташта юкъера советски автоматически станци сигнальхийтарах бола хоам чIоагг1а безаш тIайнйцар Волгаре. Из хоам дукхаза а кхайкабир Софийски радио чуй телевиденен гIолла.

«Работническо дело», «Народна младеж» яхача газеташа эггара а дукхаг1а гургйолча моттигашка арабьккхьо из хоам. Газеташ тIа керто ялльорана доаш «Венера-5» сигнальхийтар советски Iилманен техникаи доккха керда хIама кхоаг1даларах тешал шу Iалзьмате йоккха событи Вселенни йоазаиа керлача доархIаме этапи поз лерхIаш.

Болгарски газеташ белгалдоаккх керда советски космически экспериментах деррнгача дунен тIа йоккха терко еш тIаэцца.

КАИР, 7 январь. (ТАСС). Венера яхача планета атмосфере тайжжа Iойоассаргйолаш планета юкъера автоматически станци урагIьяхийтай Советски Союзо аьнна доакхача алапашна керте язьяд «Аль-Ахбар» яхача каирски газета еррига хьалхара оаг1уо дIалоацаш. «Венера-5» сигнальхийтар чIоагг1а дезаш тIайнйцар укхаза. Деррнгача газеташа арабьккхаб кердача советски космически экспериментах бола хоам. «Венера-3», «Венера-4» яха космически кемаш цу гаьнарча планета тIа хиина хилар дага а доахийташ.

«Аль-Ахбар» яхача газета Iилма обозревателя Рафаат Камела белгалдоаккх керда советски автоматически станци сигнальхийтарах йолча факто ше «космически хьакъе керда толамаш лахара йола торолаш хьаелаш хилар».

БОНН, 7 январь. (ТАСС). «Советски зонд «Венера» яхача планета тIа болача новкъа я» — аха планеташта юкъера автоматически станци толамца сигнальхийтарах хоам бир селхан «Франкфуртер рундшау» яхача газето. Советски Союзо Iалзьмате йоккха космически экспериментаз дIайолаьй.

Цу событех хоамаш лу Малхбузен Германерча кхыча газеташа а. «Венера - 5» Венера атмосфере тайжжа Iойоосса езаш хилары цигара Лаьтта Iочу цу планетах йола лоархIамера Iилма - технически информаци яла езаш хилара белгала а доаккхаш.

«Вестфелише рундшау» яхача газето белгалдоаккх, «Венера-5» толамца йодаш хилар. «Кельнер штадт — анцайгер» яхача газето йоах, планеташта юкъера советски автоматически станци «Венера атмосферана дIахо тохкамаш де дезаш я». «Ди вельт» яхачо белгалдоаккх «Венера-5» 250 миллион километр никъ бе безаш хилар.

БЕРЛИН, 7 январь. (ТАСС). ГДР-а газета эггара дикаг1а гургйолча моттигашка хоам бу Советски Союзо «Венера-5» яха планеташта юкъера автоматически станци сигнальхийтарах.

«Нойес Дойчланд» яхача газето дIахойт из эксперимент космически аре тохкаш Советски Союзо баьккха керда хоалам беш бола гIа хилар. Станце, доала тIеххьара лаг1а — ракето - носитель йоацаш 1130 килограмм хилар белгала а доаккхаш, газето йоах, Венера оаг1орахьа хIанзала сигнальхийтача еррнгача станцех моллаг1чул а «Венера-5» езаг1а я.

Космос караерзаеш ль советски керда эксперимент ювцаш, ГДР Iилманхочо В. Хемпела язду, СССР-а хаддаиза кхоачашъю Вселенни йоазаиа белгалъяхь программа, цу хьахьехье Iилма - технически болх бар хьалха цхьа хIама дага долаш хилар тIа а хьоахаш, ахаш.

ГДР-а кхыча Iилманхочо Г. Пфаффес «Берлинер Цайтунг» яхача газета тIа язду, Советски Союзо вIайолаьй шийца нийсъе кхы йоаза эксперимент, ахаш. Цо теркам тIабохийт «Венера-5» яхача станце цул хьалхаг1а хиннарел дукхаг1а Iилма аппаратура йолаш хилара. Цунах вывод ю Г. Пфаффес, советски автоматически станци Венера атмосфере укх шера май бетта тайжжа Iойоассарах Венера тIехен тIара хинна цIа Iеш, чун физически химически данех е йола кхы тIа Iилма информаци кхоачаргья, ахаш.

«Юнге - вельт» яхача хагирхой газета «Венера-5» сигнальхийтарах бола ТАСС хоам буьцаш, эггара хьалха белгалйоаккх станце тIа В. И. Ленина барельефи СССР-а Паччахьалкхен герби тIайола выыпел хилар.

БЕЛГРАД, 7 январь. (ТАСС). «Венера-5» яха планеташта юкъера советски автоматически станци сигнальхийтарах язду деррнгача югославски газеташа. Советски Iилманхоштеи конструкторшотеи караг1дамна из хIама къаьстта белгалдоаккх СФРЮ радиоси телевидене передачашка.

Керда советски станци сигнальхийтара керттера хIама да Венера яха планета йоаза гIертар хилар, ахаш белгалдоаккх «Борба» яхача газето. 250 миллион километр хула дIаьха никъ беш цо йойтаргья космически аре тахкара доархIам бола дхийола цхьайоа даннеш а.

БУХАРЕСТ, 7 январь. (ТАСС). «Советски Союзо сигнальхийтай «Венера-5» яха планеташта юкъера автоматически станци» аьнна керте а язьд, «Скынтея» яхача газето хоам бу кердача советски космически экспериментах. 1969 шера май бетта юкъе 1130 килограмм доаза дола станци Венера яхача планете тIа кхоачаргхилар белгала а доаккхаш.

Газеташа йоалаю хьалхаг1а сигнальхийтача планеташта юкъерча советски станцешца из нийсъеш йола даннеш.

БУДАПЕШТ, 7 январь. (ТАСС). Планеташта юкъера советски автоматически станци Венерага йола, ахаш хоам бу венгерски радиоси цо керда хоамаш дуьцаш. Шо керда хоамаш деш керда космически эксперименту ль хиларах хоам бир ВНР-а телевидене. Хоамаш тIа белгалдоаккх «Венера-5» яха автоматически станци лаьрхIа хиннача траекторе тIа яьккха хилар.

РАБАТ, 7 январь. (ТАСС). Марокканки газеташа гургйолча моттигашка арадаьхад «Венера-5» яха планеташта юкъера советски автоматически станци сигнальхийта хиларах дола хоамаш. Станци сигнальха йолаш хиларах дола технически даннеши хьалашн дуьц хоамаш тIа. «250 миллион километр гаьна йола космически вояж» аьнна керте а язьд, «Пти марокен» яхача газето арабаьккхаб космос караерзаеш советски Iилманхоша баьнкхача кердача толамах беш бола хоам.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Турбашта производство технологически оборудовани ьвкра линена тохкам беш латт хIане Остравекча Витковицки металлургически комбинате. Лине тIара дукхаг1йола производствени операцеш автоматизированни я.

Из — тохкам беш йола цу тайпарчерех лаьнкара лина ч, хIаьта цукха тIеххьара бархI в тIехьа Советски Союза лаьрхIа ч ю.

Сурта тIа: кердача линина тохкам беш ба.

ЧТК—ТАСС сурт.

США-сх САЙГОНЕН СОВЕЩАНИ ЙОХАЮ

ПАРИЖ, 7 январь. (ТАСС). США-си Тхиеу-Ки Хьышга яхача марионеточни сайгонски администрацеи процедурни лешнех пайда ийцар шу бутт хьалха ший болх дIаболабе безаш хиина Париже йиъне совещани хьеллилга юкъазарш из доахадаран. Из бахьан долаш биза бехктокхама хьа эзэ ул, аьлар тахан укхаза ДРВ делегаци викало Нгуен Тхань Лес.

Французски доазол дехьарчен журналисташта пресс - конференце къамаьл деш, Нгуен Тхань Лес белгалдаьккхар, Вьетнамах йола йиъне совещани тха из еллаш сенаш хилара керттера бахьан США е Вьетнаме дIахо а агресси еш хилар, цар нича позице тIара переговораш яра иллюзеш из юташ хилари да, аьнна. Сайгона администраци а яц совещание юкъе дакъа лаца безам болаш, из йохае гIертаци а я.

ДРВ викало белгалдаьккхар, Къулбехьи Вьетнама НФО довегтаешбарта а йолаш вьетнамски американски халкъий хьаштама а деррнгача дунен тIа машар хилар лоаш а вьетнамски доаш юкъерчал доацаш политически къоастадар дукха мехула чехкаг1а процедурни дешаш къоастадара ДРВ а делегаци тIехьа хьаяо. Процедурни дешаш сайгоначара дIахо дувтар а гаргарчо хана Вьетнамах йола йиъне совещани тьеллар а дукха шиниа а делегаци дукхха предложенеш оттайр.

Нгуен Тхань Лес хабда бехке йир США цар сий дейина ДРВ суверенитети вуи кхерамален йоахеш хиларах.

Вьетнамски, американски, дунен кхыча халкъий хьаштама тIа а лехь, царна доаш а да вьетнамски халкъа къаман бокъонаш лерхIара ларда тIа машогга чехкаг1а Вьетнаме машар бар, аьлар цо. Вьетнамски проблема политически къоастаяра ха цI йохийташ Вьетнамах йола йиъне совещани е еза.

Журналистий хаттараштa жоп луш, Нгуен Тхань Лес белгалдаьккхар, США делегаци оттаь, шин, оаг1орахьара совещании ярах йола моллаг1а предложенеш ДРВ-а делегаци хьалла тIа да эшар.

ЧЕХОСЛОВАЦКИ КОММУНИСТАША ЙОАХ

ПРАГА, 7 январь. (ТАСС). Укхаза арабаьккхаб Чехословаке Коммунистически парте ЦК-а хоам. Цу тIа юаш тахханарча политически хьалах йола КПЧ ЦК Президиума заявлени, из йийцаро чешски областашка партийни балха хьалхле леларга хьакъахьа аьлча КПЧ ЦК-а бюро заседание. КПЧ ЦК Президиума йиза раьза хилар заявленена.

Хоама тIа йоах, заявлени йийцар КПЧ-ен КПС-ен Къулбехьенчешски, Малхбоаленчешски, Къулбехьенморавски, Къилбаседиморавски, Юкъерчасловацки, Малхбузеисловацки обкомий пленумашка, Прага, Братислава, Брно, Острава городской комитетий заседанешка.

«ХIанзалца хьанхьчача хоамаш тIен резолюцеш тIен дувцачох, — белгалдоаккх КПЧ ЦК-а хоама тIа, —лаккхерча цIераш яьха партийни органаш — КПЧ ЦК Президиума позици хьаллоацаш я».

Мехка хулаш я районни комитетий, учрежденейн предприятейн юкъьеццарча парторганизацей заседанеш.

Къаман оборона Министерства тIема советен Чехословацки халкъа эскара партийни группан хоама тIа йоах, деррнга Чехословацки халкъа эскари командовании чIоагг1а КПЧ ЦК-а, Чехословацки социалистически паччахьалкхен конституционни органий идейно - политически позицеш тIа а латт, КПЧ ЦК Президиума заявлени йиза хьал а лоаш.

КПЧ Острава городской комитета Президиумо аьлар, «КПЧ ЦК-а ноябрьски Пленума резолюции ЦК-а Президиума заявлении хьал а лоац ше, кхоачаш я ю». «КПЧ Остравски горкома президиума хоама тIа дIахо йоах: «цхьабакъда, хIанз каст - каста кулаш йолча заявленешта юкъе тIадийзаза КПЧ ЦК-а решенеш кхоачашъе гIерташ вай хилара духьалара оазан а нийсолу. Чехословаки федерацие лаьхкахьарче постанка нах оттабара къаман принцип леларах йолча КПС ЦК-а предложенеца дувзаенна юха а хьалхаиии дахьачi ультиматамни дIадехарий, тIатусача кхерамий, хьалий тахгIи цу дикайоацача тенденцей гучадулараж цаI да. Геттара цIенхаштта экономически зе далар кхерам болча забастовкеи демонстративни акцеех дувцараш Iалзьмате доаца зулам ноаштa чухь долаш а да, вай мехка халкъай вахара хьашташта пIенхаштта кхерам тIатоссаш а да.

Цу тIа гIолла КПЧ горкома президиумо хьадди хьа а хайтад цу тайпара йолча иза бера уйлаехи акцеехи, лар, города еррига партийни организацешн организацешн тIа а хьех вай мехка социалистически дегIаахара кхерам бахьаш йолча еррнгача тенденцешта хьалха духьалйоалар духьа еррнгача общественни, паччахьалкхен, бохама организацешка тIагIертта шоай никъ дIабахьара. Оаха дукхахча наха йолча информацие еррнгача средствай редакцешкарча коммунисташкара хьалех антисоциалистически низий идеологически платформа кхы торо хургйоацаш шоай выступленей форматех чулоацамех чIоагг1а хьежар».

КПЧ Къулбехьенчешски обкома чрезвычайни пленумах болча хоама тIа белгалдоаккх, обкомо «КПЧ ЦК-а Президиума заявлени йийша хилари цуниа йиза раьза хилари».

Чрезвычайни пленуме тIайнйцача КПЧ Къулбехьенморавски обкома заявлене тIа йоах: «КПЧ ЦК-а ноябрьски Пленума итоташка хьежжа тхо раьза ца словакни викалаш лаьххьарча федеральни паччахьалкхен органашка хилар словакни халкъо, цун партийни паччахьалкхени органашка кийса доагIаш дIадехаш хилара. Тхо тешаш да из дIадехар йоаг1аш йолча законодательни органе дуцанза дарт ца хиларах».

Чехословакерча хIанзарча политически хьалах КПЧ ЦК-а Президиумо ль заявлени ювцаш КПЧ городской комитета президиума заседани хилар Праге. Цу дьахьехье тIайнйцад резолюце тIа, къаьстта аьлча, йоах: керттерча даькъе аьлча хьадда дола гIулакхаш де дезаш ба вай мохк. Цхьабакъда уж гIулакхаш дара тIера доах вай уйла ца еш гIа бакхьара тIахьехача лозунгаша. Социалистически хьашташ кхоачашдергa доахара царна кхерам тIатассари мара кхы дикадар дергдац цу лозунгаша.

«Беррнгача дог цIена долча коммунисташа а санна, — йоах дIахо резолюце тIа, — оаха йиза хьаллоац словацки халкъа викалашта бoагIаш йола хьалхле лелар пачхьалкхен постиш хьалхара йоаза цу халкъа бокъо».

Пражски горкома президиумо КПЧ еррига органаш организацешa тIахьейкар КПЧ ЦК Президиума позица ювцарах хьаллацарах.

КПЧ ЦК Президиума заявлени йийцар парте Братиславски городской комитета президиумо. ТIайнйцача резолюце тIа йоах: «федеральни органашка йолча керттерча кхаь постах цаI Словацки Социалистически Республика гражданинага хила езаш хиларах йола принцип нийса а вай халкъашта юкъерча кердача партнерска нийса бокъо хилара гIулакхаш тIара мааррa йоагIаш а я... КПС Братиславски горкома президиум йиза раьза я КПЧ ЦК Президиума позицена. ЧССР гIулакхий консолидаци хилара тIехь лоаттабеча къоасаме парте лелаеш йола хьалхле низ ма кхоачча хьал а лоамарга, ахаш белгалдоаккх.

СЛОВАКЕ КОМПАРТЕ ЦК ПРЕЗИДИУМА ЗАСЕДАНИ

ПРАГА, 7 январь. (ТАСС). ЧТК агентства беча хоамах, селхан Братиславе хилар Словаке Коммунистически парте Центральни Комитета президиума заседани. Президиумо дийцар мехкара политически хьал, Чехословаке Коммунистически парте ЦК-а президиума укх шера 3 январе ль заявлени йиза мога а йир.

КПС ЦК президиумо дIахайтар Словаке дукхаг1а йолча партийни органаша (КПС обкомий, райкомий, горкомий, завкомий президиумаш) КПЧ ЦК-а президиума заявлени федеральни парламента председатела гIулакха хьакъехьара КПС ЦК-а предложении йиза хьаллоацаш хилар.

Президиумо бийцар Юкъерчасловацки областа партийно-политически болхи кхьолла дешаши, заседани хилар КПС ЦК хьалхарча секретара Густав Гусака председателал а деш.

ШЕ ЭШАШ ХИЛАР ХЬАХАЙТАД...

ХIана хьалхиначa бетта хьалхарча дийнахь дизза шу хьалар тха Iилманатохкамен производственни бахкен цех (ЦНИПР) вIашаг1ъедла.

Фу декхараш да цунна хьалханашка лаьттараш, мел пайда баьб цо Малг1абекерча мехкадьттахошта цу шера?

Тхо декхарийла да мехкадьтта доаккхаранта Iилмана караг1даьнна керда хIама дIадевзийта, царга из шоай балха юкъехьальйта, пар опыт йоаза, пайданег1а дар шерг1а дIадоархаде, къахьеган Iилман дарда тIа вIаштIехьбаккхара царах гIо де.

Ветта аьлча тха ЦНИПР—ший тайпара Iилма-тохкама организаци я. Укхаза шоай творчество, талант къаг1айоалае, ца хоор хатта, йонаде, дагабала йиш я мехкадьттахой. Ялх лаборатори я цу чу.

Шу дукха ха яц. ХIаьта а цу доацача хана дукха пайдине хIамаш де вIаштIехьдаьннад творчески цеха коллективо. Лаьтта кIалхара цилоин пласташ тахкара бокха лоархIам бола анализ вай геологопромыслени лаборатоpe. МалгIабека лаьттаиа мол мехкадьтта газаш я хьахара шоа материялаш вIашаг1 а техай. Ахлоевски яхача пайдане скважинаш яха моттиги хилара проект оттайр.

Хьахкаг1а а бера ца тайпара болх, хIаьта хIана санна кIоарга тохкам болаш, каргIдьаллар сихха производство юкъехьергдоаца тайпара лехалар из. Царча пахьхата морх1 гул а бойн Iобьтальйтар Грозне Iилма-тохкама институте. Царга хьежаш, уж цифраш вIашакхеттам дукха за йоайра жигарча балхлона, хIаьта укхаза хьал а бахьхе шоай бIаргаца хьажа, тахка ха хилацар. Производство волчоа дикаг1а ма хой деррига а.

ХIана тха мехкадьттахоша хоаш бу из болх цу института новкъосталла.

Дукха къахьег цеха коллектино производства юкъе автоматизаци, механизаци яхьара гIулакх вIаштIехьдоаккхаш. Массайолча тха 9 группавой установкашка хIанз замерникашара мехкадьтта автоматически хьисапе дуст. Уназшевой кхераме йолча газах хьадж яха езаш операторий, замерникаш тIа хьатIабуьхаш, дIа-ьа ухаш ха йоае езаш. Кьидолча пайданег1а долча балхашка дIауххийт цар из ха. Массайолча котельноешка автоматика хIамаш оттайй.

ХIанз къаьстта теркам тIабахийта буруь детачча скважинашка телеуправлени вIашаг1йоаца гIертахе промыслашка санна. Промысловикашта конторе бахг1анехьа «ВIаргагу» мехкадьтта доакхача «скважине хинна эргашо, хIаьта бурувлетташка из торе ли. Авари хиина кьача, хургдола гIалат хиина дьинача тIехьаг1а телефонаца хьальча мара цига фу хиинад хац конторе баг1ача специалисташта. Телеуправлене оттайча скважина йоаххаш боахкачарел хьалхаг1а хоргда геолога, инженера, механико хургдола гIалат, авари ца хилийтара фу де деза сиха хоам гIоргба скважине.

Шоай балха юкъе йоккха моттиг дIалу цеха специалисташа тайп-тайпарча участкай балха анализа яра, болх тоабара предложенеш телара.

Вышкаш еча бригада къахьегам ииштa вIаштIехьбаьккхаб, промыслаиа скважиной кIоарга-насосни фондах мел пайда эц. НПУ гIишлошъерашa материалий мел кхоа бу тохкад ЦНИПР-а коллективо. Гучадьнна гIалаташ, кхоачамбоацараш дIадахара дукха рекомендацеш еннай, хIаьта уж балха юкъехьара новкъостал лу.

ЦНИПР-о дахьарех лоархIаме ха укх тайпара гIулакх а. Хьалхаг1а разведочни балхий эффект йоазаба анализ е езаш хилча бухгалтерера, планови, технически, технологически кхычахьара хаьхаташ, даннеш гульеш дукха ха яккха езар. Гаьна доалар из гIулакх. Скважина йоаххаш боахкарашца массандхьа а вIателар уж сведенеш дIае тунсд хьалкIаш санна.

ХIанз из еррига «бухгалтери» кхьоя карта тIа я. Цу тIа Iотlахьэзиа мара веззи анализ ецi волча сага. Скважина яккха йолаелча дезаш эф йистелахалца дIатохаш дола кулг, деш дола балхаш, царга дIаухийта сахьаташ, минотеш — деррига а цу тIа а. Из тха болхлона хьаьль карта хIанз бурувлеттарий контора специалисташа мога а дахь балха юкъелахьейтад. Бурувлеттачарех цхьанне дIаязду цу карта тIа мел эшар вIаьла ший керттерчa балха новкъарле а йоашаш.

Цу карто хьахьарах скважинашка йоаккхачи хана ль гIалаташ, кхоачамбоацараш, сов дIалазийта е кхоаль кепиг, балха минотех, сахьатех ийца а, из йIиш а пайза. Из санна йола скважина кхычахьа йоаккхача хана уж кхоачамбоацараш хургдоацача тайпара болх вIаштIехьбакхха рекомендацеш лу оаха.

Доацаш аьлча ше пайдаза йоагга хьахьекхад кердача ЦНИПР-о цу цхьан шера.

Кабинеташка даг1аш хац оаха уж балхаш. Тохкама балхаш де лаьрхIа вIашаг1ъехха нартеш я. ХIара бетта 45—50 скважинашка тохкама балхаш ду техникашка Н. Беряиновa, А. Досхоева, Н. Ефремова кулгалдеча партеша.

Къаьстта белгальяккха йоаг1а къонача инженера Белхароев Яхьяс кулгалдеча Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбоаккхача лаборатори коллектива.

Хетаргахь мехкадьтта доалдача лаьтташка кхы а дукхаг1а пайда эцара доккха новкъостал дергза творчески цеха дIахо йолача хана, я.

И. МАРЗИЕВ,
«Малгабекнефть» НПУ Iилманатохкама производственни бахкий цеха начальника заместитель.

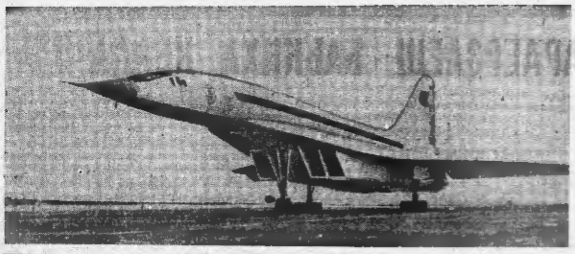

...1968 шера 31 декабре СССР-е гIетта наьсна иза хиннай тIаьххьара масса баьхна «ТУ-144» цIе йолу пассажирски самолет. Крейсерски сихалла сахьтехь 2500 километр а йолуш пассажираш дIакхехьа кхуллийнарг ду самолет.

СУРТА ТIА: «ТУ-144» гIетта кийча хина.

Ю. Чупринова сурт.
ТАСС фотохроника.

З А К О Н А Ш ТЕЛХАДЕ БОКЪО ЯЦ

ЦХЬАН ПИСЬМО ЛЕРАГIА

Дукха ха йоаццаш тха редакце деналар Гудермесски райПО къахьегама хьакъехьара законаш телхадеш хилар хувцаш письмо. Цу тIа йоахар райПО торговле болхлоша (продавецаша) салоIа денош а перерыв а йоацаш болх бу кхоллагIа бутт ба.

Письмо тIа дийцараш бакъдий хьожаш тохкача хана гучадаьлар уж бакъ хиларал совгIа цига дукха къылоза да йиш йоацаш гIуллакхаш а хилар. Гор. Гудермесерча райПО тикаех цхьаьккхе а цIи йоацаш а йоахьеш а яц, продавецаша болх бу пальтош, кхы дIайиха барзкъаш тIа а дукхаш.

Тикай кораш тIа тухш да дика кхетаргдолаш яздаь тикаша болх бу ха хьакхайкаю йоазош, цар йоах: тика болх бу, салоIа денош а сахьташ а доацаш. Законах ишта хила йиш яц. Цудухьа цига яздар кхоачамдеш дац. Тикай продавецаша делкъийга тикаш дIа а къайле, мукъа ха йоах, хIана аьлча, Гудермесски райПО болх бу нах ерригача Советски Союзерча къахьегамхоел могаш ба ала хIайна доаш. Бац. Царна а законагIа салаIа баьхьенай.

Бакъда, тикай продавецаша А. Муренкос, В. Куприяновас, А. Радченко, А. Амбовас, С. Дудаева, кхычар салоIа денош а доацаш, хIара дийнахь 10 сахьата болх белга (ЦуйрнЙна 8 сахьат дьалча денга сайрийна 6 сахьат даллала). ДIалаьрхIача гучадоал цар кIиранна 70 сахьата болх беш хилар, законага диллача 41 сахьата мара болх бе ца безача моттиге. Цу бакъдолче хьегийт райПО кулгалхоша къахьегама хьакъехьара законаш телхадеш хилар.

Болх цу тайпара «вIаштIехьбаьккха» хиларо, балха овсарле лохьеш хиларал совгIа, вIдалхой лерттIа Iалашбеза а вIаштIехьдалийтац.

Тикашка а хьийжа, продавецашца беседаш а яь, райПО председатель нов. Селимов волча вахар со. Цун кабинет-м йIайха а безаме а яр. КIиранна салоIа шин ди а долаш, хIара балха ден хIама дуаш ха а йолаш за яц ше.

Тикашкарча хьала хьакхехьа даьча массехк хаттара жоп луш цо йоахар:

— Тикаш йоахьеш ца хилара бахьан да цао чу мохлагIа йола пишкаш уттае а электропишкаш летае а пожарни охрана пикьлаша мукъа луш ца хилар. хIаьта хиша, Iенарпа уж йIоахьелга вIаштIехьдаккха тхога ахча а дац. Продавецашта мукъа деноши салоIа ханаш скольяшки е лентечни графикагIа тел...

Цхьабакъда, цкъа-хаде, уж лентечни графикаш хIара тиканна къаьст-къаьста отта а я дIаккхачийтаца, ма аххха цхьан универмаге мара яц, хIаьта цига а продавщица Муренко Анастасе из хьхара, формана лаьрхIа хилар мара, кхы кхоачашъеш яц из графикь. ШолагIа-хаде, продавецаш балха хани режимех доаш шоаш къоастадеш райПО кулгалхойи а месткомо а лерттIа терко яьаш продавецийн.

Нов. Селимова йоах, хIара тика чу я делкъийта мукъа за хулийта графикаш. Цхьабакъда, тохкам беча дийнахь цу тайпара график цхьанна а тика чу яцар, хIаьта продавецаш цу тайпара график йолаш хиларах кхьметтел сакхувш а бацар. «Тика болх бу, салоIа денош а перерывш а йоацаш» аха объявлени шоай цига йоллашеть а кхыча организацешка делкъийга перерыв йолча хана тикаш дIа а къайле дIауха продавецаш а. ХIаьта нов. Селимов шийн аргIанца, продавецаш шийн тайпара бакъ болга а царех баькха беха бовашлга а хоаш, объявлене тIа аьйар цар кхоачам ца делга шийна ца ховгIа Iеш яц.

Цу бакъдолче хьаьхех райПО кулгалхо шийна тIалаттача декхарий уйла а терко а йоацаш хилар, цу тайпарча гIуллакх хьашт долчча организацие чура къахьегама дисциплина телхаяра, болх лерттIа дIа ца бахийтора гIо деш хилар.

РайПО кулгалхошка хаттар долагIа, иттаза кхо а кхы дукхагIа а продавецаш болаш йолча кхачаш промышленни товараш доддача торговле предприятешка къахьегама скольяшки графикаш уттаяреш царна хIара кIиранна аргIаргIа шийша салоIа да телара кьакъаца пхо ден балха кIира хулийтадте могаду КПСС ЦК СССР Министрий Совета сецам тIара цхьа пункт тершах хIана яцалт цар?

Гудермесски райПО кулгалхоша продавецаш балха режими хьалашха товара йовхо йича бакъахьа деларий? Цо цар къахьегама овсарле лакхъяра а вIадархой дикагIа Iалашбара а гIо ца дергдарий. ХIара продавец чIоагIа шашан кхаьчамъе гIерташ ва укказа, хIана аьлча цар доххача товарагIа, тика оборота йоаххалга хьежка ца дий бетта царна доагIа алап а. Тикашка эшаш дола товараш дукхагIа ме хул бу мах а соц боал. Цудухьа дукхагIа хана магазиний заведующеш, кхьметтел продавецаш шоаш а товар да складашка аха безаш хул укхааз. ГIулакх хитта да тиккаш пролтеварашца Iалашъе декхарийла вола пхиь товаровед райПО волашехь а.

Нагахьа санна дIахорча хана а продавецаши заведующеши шоаш товараш да аха безаш хуле, балхах мукъача деной лентечни график дIахо а телхаергъа. Цудухьа райПО кулгалхоша цу гIуллакха а мIехьанттара уйла е аза.

М. ХАМАТХАНОВ.

МАССАНЕНА ЭШАШ

ХIана а бол воалле, а процессан латт ара. Дукха ха а студентий общежите лампаш сега. Наб юлац кагийча махага шоай экзаменаш дIаболхаш. Экзаменационни сесси йолалла леррига а кхьа ши кIира хала дисадац. Цудухьа ха зехьа ца йоае гIерт уж.

Къаьстта чуйша дешаш багIа № 59 йолча дIагIара студенташ. Укхаза староста ва йиьлагIча курса студент Калоев Башир. Филологически факультетерча студенташта юкъе толашагIа ва из. Ер массехк шу да цо шийи экзаменаш тIехдика дIаделла. Башира даьк тIо ду новкъе стийта. Цудухьа массане а сий деш а лоархIаш а ва из.

Дешара дукха ха йоае езаш Башир вале а, хIаьта а хьинаре дакъа доал цо общественни вахаре. Цхьаьа бIаргъа сайреш дIахьу цо студенете студентий быта доаххIанера дешаш къестадеш вагIаш. Дуи инициативах общежитерча цIеча уголке вIашагIъеллай постоянни дежурств. Дика вIаштIехьдаьккхай цига студентий садаIар: исталаш тIа да тайп-тайпара керда газеташи журналаши, йолаш я телевизор.

Шеига ха мел Башира профсоюзни балха а. ШоалагIча курсе дехз ва из профсоюзни комитета член. Гудакха хоаккхаш бахкаш дика хана шо дика организатор волга хьакъехкар Башира. Из керте латтача студентий группа даим тIехкхоачашйора шоай смени задане.

Башира вахара опыт зIамига а алайиш яц. Институте деша ваьхь Советский Эскара мугIарашка хьо шу совгIа ха ваьхкай цо.

Дукха ха йоацаш Башира вахаре йоккха событи хиннай — из хьалийна КПСС мугIаранка. Шеко яц Калоев Башира из сий дола цIи лакха лелаергхилара.

ТIадоагIача шера хийша воал Калоев. Башир.

В. БУШУЕВ.

Нохч - ГIалгIай пачхьалкхан педагогически института студент.

Денал дола бIухо

Белхароев Шамаарий Хожа-Ахьмеда Советски Эскара мугIарашка гIуллакх ду яр шолагIа шу да.

Шийча тIадиллар тIехдика кхоачашдеш, дисциплина лакха йолаш ва из. ТIемах политически кийчо тIехдика йолаш хилар бахьан цунна шийна 18 поощрени, маькара совгIат, «ВВС отличник» яха значок.

Атта дацар кхьаьнца эскара гIуллакх де волавеннача зIамигача сага: дика кхацар эрсий мотт, физически кийчо эсала яр.

Бакъда, молагIча тайпара гIуллакх де раьза кацар Хожа-Ахьмад. Эскаре водача хана шийга дех вьнар дешa да́г чу котер: «Хьайгара къонахчах гойташ, командирашна шор доа́ хьо хилар лоа сона».

Керда хиннача новкъосташа чIоагIа гIо дар Белхароевна. Дика Iомабир эрсий мотт, Iомайир тIема уставаш, дика дайзар гераш. Цунца цхьана дIаелар тIемаспортивни комплекса норматив.

Дукха ха йоацаш мугIарора тIемаго Х. Белхароев Сийлен доска тIа яьиктав.

Сурта тIа: ТIема дешаха бойрака юхо лат Х. Белхароев.

ФЕСЬКОВ.

ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛИЙТАРА

Вай мехка дукххача моттигашка йовзаш я Назрановски «Электроинструмент» яхача завода коллективо арахеца продукци. ДIадахача шера завода технологаша, конструкторашa, производственникаша, дукха къа а хьийга, болх бе йолалийтар цига керда заточни машина. Из бахьан долаш шера арахеца изделеш 250 эзарнега кхоачаш лакхъелар. Завода коллективо арахецача продукцеца лакха оценка яу, цудухьа ца вай мехка дIаккхаьча ца Iеш дозол дезьа а дIаккхоач. Заводе арахецача продукце лакха мах беш хилара, из дика дIаоцаш хилари хьаьхех укх масоле: ши шу хьалха доалол дезьа дIаккхийта электросверлилкаш ши бIаь мара яцар. хIаьта дIадахача шера из продукци 40-за дукхагIа хилар. Доалол араьха дIаухийта продукци дикка дукхагIа хилийта эзаро дIадийхар цу гIуллакха лаьрхIа йола участок вIашагIйоллар.

Из лоархIаме болх бар тIадиллар завод хьалийча дешa цига болх беш, йоккха опыт йолча Нальгиев Весланa. Цу гIуллакха дукха кийчо е йийзар цун. Из санна йолча Ростоверча предприятиe лаьрхIа йола курсаш лаккхьа йийзар. Iомайир московский опыт, цул тIехьагIа дIайолийбир цо шийн болх. Доалол дехьарча режарашта дIайоххийта продукци арахецача участках экспериментальни участок хилар. Цига ца хаддаш аргIайоахар продукци арахецара технологи. производствана юкъеххьяр дикагIа йола методаш. Цу завода пехашта юкъе эттара хьалха механизаци йир иделешн уллаш вIашагIйоххара болча балла. Шийн опыт раьза а волаш дIалу Беслана шийн новкъостана а. Ер цу долаючa хана ше волча участке арахецаш санна йола продукци завода ерригача пехашка арахецийтара инициатива дIайолайир цо. Лоацца аьча завода ерригача пехашка арахеца продукция дукен дикагIйолча стандартагIа юкъе ахийта лерэI.

Из лоархIаме болх заводерча ерригача бахкIоша цхьана кхоачашйбу. Ерригача цехашкара къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара, балха юкъе керда техникех технологи кхахьара, оборудованех бузза пайда эцара, промышленни эстетика лакхъяра чIоагIа терко ю цига. Цу дакъе дика болх беш а сборочни цеха коллектив. ДIадахача шера къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара цу коллективо кийчъ ь НОТ-а план чIоагIа кийдаь лар производства. Къахьегама овсарле, производства культура лакхъяра цехе вIашагIа а еза болх бе йолалийтар йиь поточни линии. Из болх бе йолалайлахка йолча хана, цу цехе тайп-тайпарча моттигашка болх беш яр дукха зIамигa участкаш. Царех яр электросверлилкаш вIашагIъехкара, кабель цIанъяра, вIаштIехьдаьккхийтара йолча участка. Цхьан участкера шоллагIча участке уж оттахаш дIа-кха кхахьара баьхна кулгашка дора. яр бахьан долаш дукха балха ха зезьа йоайра. Цул совгIа къахьегама овсарле а арахецача продукце дикал а лохлора. Поточни линеш балха юкъеййихьачул тIехьагIа из кхоачамболуш дIадаьлар, ритмичнo болх бе йолаелар цеха коллектив.

Доалол дехьа дIаухийта продукци кийчъеча участкера дикагIйола методаш балха юкъейихьай поточни хьисапе электросверлилкаш вIашагIъехкаш а.

Производственни эстетика лакхъяра а чIоагIа йоакхо ю цеха болхлоше. Хоза басараш хьекха кийчъяй оборудованеш, цеха печаш, къаьстта дукха зизаш да цехе. Болхлошта мел оша хьалаш да заводе хьалха латтача цу цехе. Цига цIе уголок, душевой, буфет, салаIа шIенош да.

Нохч - ГIалгIайчен предприятешка кийч а ь НОТ-а планаш производствана юкъеяхьяра хетаь конкурс хилар дIадаха цу чакхдоаллаш. Цига хьалийчача НОТ планашка юкъе яр хIанз вай лакхехьа йийна «Электроинструмент» заводе кийчъа НОТ-а план а. Цунна хьожайир хьалхара моттиги ахчан премии. Из йоккха тешам ба завода къоначa коллективна. Цхьабакъда, из кхьа план хинна Iаш заводе кийчъяр, цу тайпа кийчъа НОТ планаш кхы дукха а я цига. КарагIдьаначех кхоачабаь Iе дага бац завода болхлой. Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара укх шера кхы а дикагIа къахьегат лерхI яр.

А. ЧЕБУЛАЕВ.

ИЛЬИЧА ВАХАР ЮМАДЕШ

Шерипов Асланбека цIерагIерча, Грозненски № 2 йолча юкъерча школе дешаш зоарнел совгIа тайп-тайпарча къамаех дола бераш да. Барт болаш, йоккха опыта лакха гоязаш йолаш, шоай профессии езаш дика хьехархой ба цу [illegible] бараш. Цудухьа дика вIаштIехьбаьккха ба берашца беш бола кхетама болх а.

Къаьстта чIоагIа терко ю цу деша кIанa, школа дешаркой В. И. Ленина юбилейца мч даттара кийчо ец болча хина. Баьчча аьлча деннa хетаь дукха тайп-тайпара мероприятеш кийч а ец чакхйоах школа пионерашеи комсомольшеи. Цу балха кулгалдеш ба хьехархой.

Йоккха событи хилар школе—историка Зоя Яковлевна Поздняковас кулгал а деш дешархоша Ленина музей хьеллар. Цу чу да В. И. Ленина бера ханах, вахарах, балхах лаьца а цо ше яздаь а дола литература, фотографеш. Цу музее чу бIаргагургдолча пенах хьалтеха доал хозача басарашца дешархоша шоаш хьадаь «Нохч-ГIалгIай республике Ленина цIи яха доккха географически карта. Вай республике Ленина цIерагIа мел йола улица, колхоз, совхоз шийн тайпарча басарашца бадаьккха я цу карта тIа. хIара моттига чатори а дIаяздаьй къаьсттача альбома тIа. Музее чу дешархой лекторски групп а шийн расписанех болх беш. В. И. Ленина бера ханах, вахарах, балхах лаьца дешараши конференцеши ю лектожки группа.

БIарг тIаотташ да школа коридора чу доаккха дукха пенгазеташи стендаши. «Исторически хоам» яхача пенгазете тIа дуаш Нохч-ГIалгIайче хинача граждански тIемах. Цу тIа буаш Ленина гIоаш Орджоникидзен Кировн. нат, та гIорбаьнии бола революционераш — турпалхой ГI. Ахриев. А. Шерипов, Н. Гикало, Нохчий Шеча Эскара сотие командир хиина Катерманов.

«Тха выпускникаш», «ЙоагIаш» тIайчен доашо седнаьиь «Кортоматташ» яха стенднаш школе.

Ленински комсомола 50 шу дазара сийна «Комсомол пурам — ураташ», «Комсомольски — турпалхой» яха альбомаш кийчдаьхкар дешархоша. хIаьта октябрь бетта Ленински комсомола хетаь дешархоша сочинени язъяра конкурс яьийхар, кьаьнагIа йола цIенольшашка — ветеранаш вIашагIбеттабелар.

Дика кийчаь да школа «ТIема сийле» яха цIа а. Тайпарча тIема литература, плакаташ, тIема турпалий, кIа деза болча полководций сурташ дIахеттаь а цар биографи. Укх шера кийчъя укх школе баьчча юбилейна хетаь тайп-тайпара тематически сайренаш а. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна укх тIехьарча хана укх тайпара сайренаш дIайихьай школе: «Ленин музыкей», «Ленини живописи», «Ленин литературе», «Ленин гIончаш», «Ленин Октябрьски революци». Цу сайренашка дакъа лоацаш дукха дешаркой хилар.

Ленин ваь 99 шу дизара сийна шоаш дергдараш а хIанзе а белгалдаьккха [illegible] дешархой а коллектива. Цох лаьца дуаш школа завуча Тютева Галина Андреевна.

Хьехархой коллективо пионерашца кулгалаш йоцаш майн бетташа «Ленински моттигашка гIолла путешестви яр» яха звонни экскурси чакхйоаккхарга школе. Цу экскурсе дакъа лоацарга школе мел йолча дешархочo. Цига кулгарга дешархоша шоай Ленина вахарех балхен масе а сагIоша лаьца. Ленинах, Октябрьски революцех долча фильмаш фестиваль дIахьорга. Январь, февраль, март бетташа укх темашта хетаь конференцеш еьгъя: «ВЛКСМ III съезде В. И. Ленина дахь къамаьл», «Ленина берал», «Ленин — вай эттара дикагIа воде доттагIа», иштта кх. дIа. Дахараш кхоачашде лерхIараши дукха да школе. Царех кертерчарех мара ца яьжадаь вай. ХIаьта лоацца аьча укх планагIа,бу берашцара кхетама болх № 2 йолча школе:

ЦхьоалагIчен йиьалагIчен классашкарча дешархоша «Ильича дукхадийза ловзараш» Iомаду. ПхоалгIа классерча дешархоша «Ленински коммунистий гвардия» яхача темех лаьца тайп-тайпара материалаш, сурташ гулду, альбомаш кийчду. ЯххалгIчен ворхIалгIчен классашкарча дешархоша Ленинахи цунца цхьана балхаш даьча гIончаши лаьца материалаши, фотографеши, плакаташ гулду. ВорхIалгIа классерча дешархоша тIемай доакъашхочех — турпалхоех, полководцех йола материалаш фотографеш гулду, альбомаш кийчду. ХIанзале кийчлаь даьннад «А. Шерипов», «Турпала горолаш» яха альбомаш. ИйслагIча классерча дешархоша тIемай доакъашхоех — иттлагIча классерчар Ленинах хетаь дешараши конференцеши ю. Цу тайпара хIара классашкарча дешархоша кхоачашъе езаш шоашоай задане я.

ХIанз вайна ца харра дешархой Iан каникулашка салоIаш ба. Мишта дIахьу шоай мукъа ха цу школа дешархоша?

Юххьанца ала деза Iан каникулашка бераша салоIаргa школе дика вIаштIехьдаьккха хилар. Хоза кийчъьча елка гонахь тайп-тайпара ловзараш деш кул бераш. Хьалхе а оттаьча расписанех классии кулгалхоша цхьана кинофильмашка хьажа, театрашка, музейшка, кхыча моттигашка экскурсешка ух, цул тIехьагIа массала вIашагIа а кхийтте шоашта бIаргадайначох шо-шоашта хетар душ дешархоша.

Дика салеIа кердача шераца юха а деша болалургба дешархой.

Х. БАЛАЕВ.

Лораде культура памятникаш

Езача моттигашка гIолла еш йола походаш — эттара дикагIа дола салеIар да, цул совгIа чIоагIа кхетам балара лоархIам болаш я уж. Дика туристски маршруташ я Назрановски районе. Назрань — Орджоникидзе — Армхи — Таргим яха маршрут Iаламате чIоагIа безам тIабоалаш я. Лакха лоамаш, листа хьунаш, цIена,чхьавра лела сиха лодаь хий Армхи, гIалгIай къаман культура памятникаш, къаьнара вIовнаш, малхара кашмаш — из ерригаз бIаргадайначоа цIаккха дицлургдац. Цу маршрутах Назрановски района кагирхоша шоалагIа поход яьй. Эттаса хьалхара поход йир Ленински комсомола 50 шу дузаче хьалхачча деношка, 20 саг чувоагIаш хиннача группо 10 дийнахьа лоамашка гIолла 150 километр совгIа ийкъ бир. Кагирхой хилар бинсача 1919 шера Серго Орджоникидзе хиннача цIагIа. Доа тохаленна бао уж Къилбаседа Кавказе лаьттача революционни къовсама материалаш йовзаш. Поход чакхйоалаш уж хилар Аланеа ГIенура оттадаьча памятника юке.

Укх шера тха районе хьадийллад кхы цхьаькха памятник — Сийлахь - боккхача Даьхен тIом тIа байнача тIемахой памятник.

Хьенсарча моттигий Iалам, тIема сийлен моттигаш ейзар походе даьха лоацаш хинарашта. ХIара туристага мар шийна бIаргадайнар дIаяздуа дневник.

ДIанхаш бIаьш шераш, тахан латташ за уж памятникаш. Бакъда, наьрех дукхагIараш лохаш латт. Хала хете я, культуран истории памятникаш лоралде нхаш дола тIахьехамаш къахата тIа яьс. ХIанз цIенхаштта тескам тIабахийта беза цу гIуллакха. Из ца дойя къаьнаха, хозача памятникех кхертой мара хIама юхедусаргдац.

Лохадаь культура памятникаш юхаметтаоттадар деза даргдоана гIуллакх да, къаьстта тоее езаш я Таргим, тхьобIаь-Ерды.

М.-С. МАЛЬСАГОВ.

КОМИ ССР. Йилла йоалаш латт шийн тайпара Вуктыльски газоконденсат йоаллa моттиг цунтраца йозаргйолаш йола «Къилбаседен лелар» яха газопровод. Дунец практике эттара хьалха лаьтта кIалгIолла Iоельдй эзар совгIа километр гаьна йодача газопровода. 1220 миллиметр диаметр йола болата турбаш. Нормативах юллаш хилча шин шера йилла езаш дикиа газопровод йиллара балхаш гIишлоотьераша практически 12—13 бетта даьд.

ХIанз, «сийна доагора» наькъа тохкамбеш латт Вуктылера: Ухте кхачалца йолча участке. гIишлои монтажни балхаш чакхдала гарга кхьаьна газопровода кхьча участкашка а. 1969 шера юххье газопровода фо чухеца а тохкамбе а дага ба гIишлоюьераш.

СУРТА ТIА: «ТУ-144» гIатта кийчяха газопровод хьалью. Газопровода юххе йиса моттигаш Ухта-Межог яха участке вIашагIхотташ латт.

С. Губске сурт.
ТАСС фотохроника.

ІИЛМАН ЛАРДА ТIА

«Сунжанефть» НПУ предприятешка къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара юкъеэзаб дукха специалисташ, производстве балха тIа хьалха латтараш. Управлене цахаддаш болх беш я НОТ творчески совет. ХIаьта предприятешка, бригадашка, цехашка, участкашка болх беш я творчески группаши экономически анализа бюрои. ХIанз къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхара хьинаре къахьегаш ва 87 болхло. ДIадаха шу долалуча хана кийчайир НОТ 6 план. Парна чуйоагIаш яр тайп-тайпара 140 мероприяти, уж ерригa мероприятеш толамца чакхъяьхар. Цад пайчахьалкхенна бах пайда 168,3 эзар сом да.

Соахка производства юкъейихьача НОТ плананта юкъе чIоагIа лоархIаме яр управлени ера йола типови план. Цу плано торо хидийтар скважинашка хьежара болх аттача бакха, скважинашта капитальни ремонт деш цехе массаза болх бергбола автобешкаш Iалашъе. Карабудакски участкерча тампонажни конторе дукхагIа цементировочни агрегаташ хиийта, керда насос оттае, автоматизаци а еш дукххача участкашкара къахьегама хьалаш тоаде, кхьда-раш.

Мела хий Iалашдеча насосера болх эрсабаьккха тоабаро, вIаштIехьдалийтар эшшача боарамагIа Назране. Ачалухе бахача нaха хий хилийта.

Тха управлене цхьоалагIча промысле оттайир регулирующи клапанаш. Цхьан клапано пачхьалкхенна бах пайда 727 сом да. № 27 болча групповой установке оттайир автоматически вовкъуе, цу гIулакхе а чIоагIа пайда бир. Мехкдаьттех газ йоаккхача операторашца дукха заняш яьй автоматически аппаратура ремонт яра болх бахийташ.

Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхара цIенна балхаш кхьалаш молагIча промысле а. Цига кийч а ь дIаоттаьяй фонтании арматура, лакха давлени йолча задвижкашца тохкам барех опрессовкаш лоеш стенд. Цу гIудакхо торо хилийтар цементировочни агрегатах кхьчахьа пайда эца. Цо пачхьалкхенна шера бу пайда 1,3 эзар сом да. Столярни балхаш чакхдахара я приспособлени кийчъяй цига. ХIана чакхдьннад № 21 йолча групповой установкаша реконструкци ера балхаш. Дукххача участкашц къаьнарча нефтепроводашта меттел кердараш оттаьяй.

Соахка промыслашкарча дукххача халача балхашта автоматизаци яьй, цо дикка аттача баьккхаб болхлой къахьегам. Моттигеча автоматикаца Iалашъе я №№ 27, 58 йолча групповой установкашкара дIайиккхача юхе мел йиса групповой установкаш. Укх шера цу шин установкана автоматизаци е лерхI мехкдаьттахоша. Къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккхаро дукха хьадех болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, специалистанкара. Цу дакъе цар лакхъе еа шоай технически а культурни а знани, квалификаци. Из дика кхетаду болхлоша, соахка цхьай шера курсашка шоай квалификаци лакхйир 493 болхлочо.

Шолгlача шера цаладаш балхаш дир энергобоахама автоматизаци ера а. Эксплуатационникашка дукха балдаш цу производства промышленни эстетиках культура лакхъяра. Ерригa скважинаш дикача хьала тIа я, Шоай тахнаьха басараш хьекха кийчъяй уж.

Укх шера тха управлене болхлошта хьанханнa латтар лоархIамех бехктохамех декхар да. Производственни диспетчеризаци ера балхаш дIадоладу цар укх шерий.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ.

ШАХМАТАШ

Городской шахматни клубе дIахьош я «Труд» ДСО Нохч-ГIалгIай республикански Совета шахматни чемпионат. Цу чемпионата кхоалгIа тур ловзаьб яьнай. ТIаххьарча туре аллха ши парти мара ловзаяяр. Мастерала кандидата Г. Карандеева Ю. Рябенко эшевир, Н. Тихонинкос мастерала кандидат Э. Райсепен эшевир.

Цу яхье хьалха ва мастерала кандидат В. Денушкин. Цун 6,5 очко я, цун тIехьа ва В. Мостовой — 6 очко. Б. Колодяжние 5,5 очко я.

В. ЛАНСКОЙ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи, Грозненна хуцалуш моркха а йолаш, лоадаме йоача а йоаш ха хила тарлу; лаьгIо мух хьекхаргба. Температура республике гIолла бийсанна 5—10, лоамах районашка 15—20, Грозне 6—8 градус шелал, дийнахьа республике гIолла 0—5, лоаман районашка 6—11, Грозне 0—2 градус шелал йолаш хургьа.

10-чеи 11-чеи январе лоадама йоача а йоацаш, тайп-тайпарча оагIорахьера хуцалуш лаьгIо мух а хьехкаш кхаьла ха даттаргъя, юкъ-юкъе екхаи а утташ. Фогара температура республике гIолла бийсанна 7—12, екхаи эттача хана 14—19, дийнахьа 2—7 градус йолаш хургьа.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ХЬАЖА

ТЕЛЕВИДЕНИ

9 январь

12.00 — Берашта. «Марья-искусница» яха художественни фильм. 13.25 — Баскетбол. «Снежинка» яха , ираз яккхарл. ПСТ. 18.00 — Телекердадараш (гIалгIай, эрсий меттала. 18.25 — Юрта боахам. хар школе. Хьекхий дуьх дукхагIа дйкххаха де дезар. 18.40 — Дунен хьакьанти юкъерчех хьалагI хала къамаьь. 18.50 — В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга «Ленина балха дав» яха телефильм. 20.20 — «Сюприз» яха телевизиони миниатюра театр. 20.50— Передачий программа. 20.55 — Музыкальни перерыв. 21.00 — СССР фигурни когсалоаш хахкарах хьалхе. (шийа доIамагI йола программа. Ленинградера трансляци (ЦТ).

10 январь

12.00 — Берашта. «Къаьна ботинкаш яхача наха капитан». 13.20 — ХьунагIарча наьнъе тоатоагa тIа» яха Пионерий Домеца техний театра спектакль. (гIалгIай меттала довкха). 13.45 — Баскетбол. «Снежинка» яха ираз яккхара. ПТС. 19.00 — Телекердадараш (нохчий эрсий меттала). 18.30 — Кинокурнал. 19.40 — Сунженски нефтяникаш болча. 19.00 — «Чингис Хана тIехье» яха художественни фильм. 20.25 — Передачий программа. 20.30 — СССР — фигурни когсалоаш хахкарах хьалхе. Къалнаха цхьанцане чохкаш. Ленинградера трансляци. (ЦТ). 21.30 — «Кердаларий эстафета» (ЦТ). 22.15 — «Хий кIаланча паьххий чемпион» яха киноочерк. (ЦТ). 23.15 — Илаяш дезачар клуб. (ЦТ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-66; редактора зам.—3-30-11; бехктокхама секретаре—3-34-38; партийни вахарех, культурах, промышленностех отделий—3-42-30; юрта боахамах письмаш отделий—3-42-29.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-66; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-29.

«Грозненский рабочий» издательствон типографи. Революцие проспект, 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05008. Заказ № 98.